

AARSBERETNING
VEDKOMMENDE
NORGES FISKERIER
FOR
1895

UDGIVET AF DEPARTEMENTET FOR DET INDRE.

3DIE HEFTE

1895

1. **Fiskeriinspektør Buvig:** Om Makrelfiskeriet, navnlig Høstmakrelfisket i Nord-søen 1895.
2. **Fiskeriinspektør Wallem:** Beretning (i Uddrag) om hans Virksomhed i Aaret 1895.
3. **Fhv. Fiskeriinspektør Dahl:** Beretning (i Uddrag) om hans Virksomhed i Aaret 1895.
4. **Fiskeriinspektør Sørensen:** Beretning (i Uddrag) om hans Virksomhed i Tidsrummet 1ste November 1894 til 31te December 1895.
5. **Fiskeriinspektør Sørensen:** Beretning (i Uddrag) om hans for offentlig Regning foretagne Reise til England m. v. i 1895.
6. **Amtmanden i Finmarkens Amt:** Beretning om Amtets Sommer- og Høstfiske m. v. i Aaret 1894.
7. **Amtmanden i Finmarkens Amt:** Beretning om Amtets Vaar- og Vinterfiske i Aaret 1894.
8. **Amtmanden i Finmarkens Amt:** Beretning om Amtets Vaar- og Vinterfiske i Aaret 1895.
9. **Amtmanden i Finmarkens Amt:** Beretning om Amtets Sommer- og Høstfiske m. v. i Aaret 1895.

KRISTIANIA.

W. C. FABRITIUS & SÖNNERS BOGTRYKKERI

1896.

AARSBERETNING
VEDKOMMENDE
NORGES FISKERIER
FOR
1895

UDGIVET AF DEPARTEMENTET FOR DET INDRE.

3DIE HEFTE

*

1895

1. **Fiskeriinspektør Buvig:** Om Makrelfiskeriet, navnlig Høstmakrelfisket i Nord-søen 1895.
2. **Fiskeriinspektør Wallem:** Beretning (i Uddrag) om hans Virksomhed i Aaret 1895.
3. **Fhv. Fiskeriinspektør Dahl:** Beretning (i Uddrag) om hans Virksomhed i Aaret 1895.
4. **Fiskeriinspektør Sørensen:** Beretning (i Uddrag) om hans Virksomhed i Tidsrummet 1ste November 1894 til 31te December 1895.
5. **Fiskeriinspektør Sørensen:** Beretning (i Uddrag) om hans for offentlig Regning foretagne Reise til England m. v. i 1895.
6. **Amtmanden i Finmarkens Amt:** Beretning om Amtets Sommer- og Høstfiske m. v. i Aaret 1894.
7. **Amtmanden i Finmarkens Amt:** Beretning om Amtets Vaar- og Vinterfiske i Aaret 1894.
8. **Amtmanden i Finmarkens Amt:** Beretning om Amtets Vaar- og Vinterfiske i Aaret 1895.
9. **Amtmanden i Finmarkens Amt:** Beretning om Amtets Sommer- og Høstfiske m. v. i Aaret 1895.

KRISTIANIA.

W. C. FABRITIUS & SØNNERS BOGTRYKKERI

1896.

Fra

Inspektøren ved Saltvandsfiskerierne
i søndre Distrikt.

Om Makrelfiskeriet i de sidste Aar, navnlig Høstmakrelfisket i Nordsjøen 1895.

Makrelfiskeriet i de sidste Aar har gaaet sterkt nedad:

Udenfor Kristianiafjorden — 2 à 3 Mil søndenom Færder — opgaves i 1894, mellem 15de Mai og 4de Juli, opfisket af 52 Baade med 208 Mand ikke fuldt 300 000 Makrel, og denne Fangstmængde ligger adskillig under et Middelsaars; i 1895 «drev» 53 Baade med 241 Mand sammesteds fra og med 21de Mai til og med 6te Juli, — den hele Fangst blev nu blot 75 000 Makrel.

Fra Nevlunghavn og nærmeste Omegn deltog i 1894 i Makrel-drivningen 80 Farkoster med tilsammen 320 Mand, i 1895 ligeledes 75 Baade med 300 Mand, — Fangstmængden er opgivet til henholdsvis 350 000 og 35 000.

Ogsaa udenfor Strækningen Ulaholmerne—Fredriksværn, hvor i 1894 omtrent 200 Farkoster, hver med gennemsnitlig 4 Mand og 50 Garn, ialt fik gennemsnitlig en 3 000 Makrel hver, 40—10, 17 Øre pr. Makrel, fandt i 1895 en forfærdelig Reduktion Sted.

Forholdene var ikke synderlig lysere i de sydligere og vestligere Trakter heller. Da det i 1895 var meget koldt, stillede endel sig saatsige tilfreds med, at det ringe Udbytte skyldtes denne ugunstige Omstændighed.

Flere og flere har i de senere Aar indstillet Drivningen nogen Stund før St. Hans, — den Makrel, som senere en Tidlang faaes, er jo ogsaa, formedelst Gydningsen, lidet god og betinger kun lave Priser; ligeledes ser man, at den langt overveiende Del af den Makrel, som paa Efteraaret fanges inden 20de August, tilhører de yngste Aarsklasser, «Pir» — «Smaa-makrel», og kun ringe, om idetheletaget nogen, Fordel bringer baade Fisker og Kjøber; det er derfor en noksaa udbredt Mening, at man vilde staa sig paa at overlade Makrellen til sig selv i en 2 Maaneders Tid fra St. Hans af.

Allerede i flere Aar har Fiskerne omkring Grensen mellem Lister og Mandal og Stavanger Amter selv ogsaa iset og forsendt deres Makrelfangst, hvorved Markederne har kunnet forsynes med friskere Varer. Under Fisket i 1895 kunde Fiskerne paa Ytre Flekkerø gjøre det samme; et uundværligt Gode for disse driftige Folk er det, at de nu ved Dampskib staaar i daglig Forbindelse med Kristianssand, — deres efter min Mening vel befoiede Ønske om Fortsættelse af Telefontraaden fra Indre til Ytre Flekkerø være ogsaa hermed anbefalet paa det Bedste.

Under Høstmakrelfisket i Nordsjøen 1895 anvendtes ogsaa et Par smaa Dampskibe. Endel Østlændinger og andre fjernere boende Folk reiste hjemmefra allerede i første Halvdel af Juli, og i Slutningen af denne Maaned begyndte Flaaden at stikke ud fra Vestlandet. Mange gav op, allerede inden August endnu var omme, og efter Midten af September var det kun de færreste, som endnu holdt det gaaende; disse sidste gjorde det gennemgaaende forholdsvis godt. I Forbindelse med Makreldorgningen drev et Par Fartøier fra vor Sydkyst Torskefiske paa det jyske Rev. Efter 20de Oktober var ingen længer ude for Makrelens Skyld.

Af følgende Journaluddrag vil man kunne slutte sig til Fiskets Gang:

Af 2 Dampskibe, som brugte baade Garn og Dorger, holdt det ene i første Halvpart af August til langs Ytresiden af den dybe Rende langs Kyststrækningen mellem Stolmen og Egerøen, i hvilken Tid blot Dorgerne benyttedes, og der ialt fangedes 1 Tønde Makrel. I den sidste Halvpart af Maaneden forsøgtes lidt sydligere — omkring et 30 Mil vestenom Lister Fyr liggende Punkt; ogsaa Garnene brugtes nu, men dermed fangedes kun ubetydeligt, saa Totaludbyttet inden 6te September endnu udgjorde kun 17 Tønder. En tredje Tur, som gjordes paa de samme Høider inden Midten af September, varede kun et Par Dage, hvorunder intet fangedes; saa tiltraadtes Hjemreisen. Det andet Dampskib var ude 5 Gange i Tiden mellem 1ste August og 20de September. I de første 8 Dage af denne Tid dorgedes i Strøget mellem 22 Mil vestenom Hauge-sund og 24 Mil vestenom Lindesnæs. Den anden Tur — paa samme Felt — varede ogsaa i 8 Dage; begge Slags Redskaber brugtes, men fremdeles med ringe Held. 20de—25de August tilbragtes i det 40 Mil nordenom *Dogger Bank* værende Strøg; først nu ytrede den større Makrel sig. 2den, 3die og 4de September krydsedes sydvestenom Utsire — indtil 30 Mil af denne Ø. Dels Kuling og dels Misnoie ombord gjorde, at den femte og sidste Tur først paabegyndtes den 15de September og kun varede i 5 Døgn. Hele dette Fartøis Fangst var 22¼ Tønder, hvoraf ialt omtrent 100 Makrel skyldtes Garnene.

«Silden» fra Skudenes var ude 2 Gange i Tidsrummet 5te August —14de September. Paa den første Tur, som varede 3 Uger, krydsedes mellem $59^{\circ} 30'$ og 58° N. Br., samt $3^{\circ} 45'$ og $1^{\circ} 30'$ L. O. f. Gr. — og paa den sidste Tur, i første Halvpart af September, 15 à 35 Mil sydvestenom Skudenes. I de første 14 Dage fangedes tilsammen 3 Tønder — udelukkende paa Dorgerne; først Lørdag 17de August fornammes den større Makrel, og Garnene sattes da den 19de, — i Ugen 19de—24de August erholdtes $2\frac{1}{4}$ Tønder paa hvert Slags Redskaber. Den sidste Tur fangedes ialt $22\frac{1}{2}$ Tønder, hvoraf de $14\frac{1}{2}$ paa Garnene, — 13 af disse $14\frac{1}{2}$ Tønder trakkes den 6te September 30 Mil vestenom Lister Fyr.

En anden Kutter gjorde i Tiden 31te Juli—12te September 2 Ture i Nordsjøen, — den første varede til og med 27de, den anden fra og med 29de August. Det af dette Fartøi befarede Terrain ligger mellem $57^{\circ} 30'$ og 60° N. Br. samt $3^{\circ} 30'$ og $1^{\circ} 30'$ L. O. f. Gr. Den høieste Dagsfangst nogensinde var $3\frac{1}{2}$ og hele Fangsten androg til 20 Tønder. *Ofte observeredes store Masser af Blæksprut, og disse antoges at have holdt Makrellen borte iaar.*

En tredie Kutter styrede ud fra Stavanger 25de Juli og holdt det saa til 5te September uafslædig gaaende frem og tilbage mellem $60^{\circ} 30'$ og $57^{\circ} 15'$ N. Br. samt $0^{\circ} 30'$ L. V. f. Gr. og $3^{\circ} 30'$ L. O. f. Gr. Den daglige Fangst varierede mellem 0 og 3 Tønder og var bedst den 29de Juli, 6 Mil østsydøstenom Out Skerries Fyr (Shetlandsøerne). Den 16de September gik Fartøiet ud for anden Gang og krydsede saa til Maanedens Slutning paa og omkring den nordøstre Del af *Doggeren*, — enten for meget eller for lidet Vind gjorde, at ogsaa paa denne Reise flere Dage gik ubenyttede hen; den bedste Dagsfangst gjordes den 23de September paa omkring $55^{\circ} 39'$ N. Br. og $3^{\circ} 32'$ L. O. f. Gr.; Sjøen kastede den Dag en hel Del Makrel yngel ind paa Dækket, og den store Makrel havde allerede Sand i sig. Hele dette Fartøis Fangst blev 40 Tønder.

Heldigst var 2 Fartøier, 1 norsk og 1 dansk, som drev det op til omtrent 80 Tønder Makrel hver. Et af disse Fartøier holdt i 14 Dage efter 25de August til omtrent $22\frac{1}{2}$ Mil sydvestenom Egerøen, men fik herunder saagodtsom Intet; i etpar af de følgende Dage fik man endel Smaamakrel omtrent 32 Mil sydvestenom Lindesnæs, men først efter Ankomsten til *Doggeren* gjordes den virkelige Fangst for begge Fartøier.

Heraf sluttede man at vore Fartøier ihøst gennemgaaende holdt sig for langt Nord; da man imidlertid har Erfaring nok for, at Makrellens Tumbleplads er temmelig vid, turde det være hensigtsmæssigt, at vore Fartøier spredte sig mere end hidtil, — 2 eller flere Fartøier maatte kunne slaa sig sammen om den endelige, samlede Fangst, men i Sjøen operere paa hvert sit tidligere aftalte Strøg. Makrelstimerne splittedes saaledes maaske ikke saa meget ad heller.

Naar man endvidere ved, at ogsaa Franskmænd og Belgiere, f. Ex. deltager i Makrelfisket omkring Storbritannien og Irland, — burde vist ogsaa vi være med der. Omkring Irland begynder man jo allerede i Marts, mens man hos os først i Mai faar tag i Makrellen; ligeledes varer Høstfisket derhenne noget længer, end vi hidtil har været vant til for Nordsjøens vedkommende.

Deltagelsen i og Udbyttet af Fisket i Nordsjøen vil fremgaa af følgende Tabel:

Fartøiernes				Udbyttet.									
Hjemsted.	Antal.	Drægtighed (i Reg.-Tons).	Mandskab.	Flekket Makrel.					Rundsaltet Makrel.				
				Antal Tønderpr. Fartøi.	Ialt.		Pris.		Antal Tønder pr. Fartøi.	Ialt.		Pris.	
					Tdr.	Kg.	pr. Kg. Øre.	For alt. Kr.		Tdr.	Kg.	pr. Kg. Øre.	For alt. Kr.
Smaalene	6	36—78, 329	8—10, 50	3—20	61 ¹ / ₂	4 435	70—88	3 760,60	¹ / ₂ —16	53 ¹ / ₂	3 860	40—50	1 847,50
Kristiania	1	57	8	9	9	630	88	554,40	14	14	980	50	490,00
Jarlsberg og Larvik	8	10—42, 177	4—8, 45	0—17	48 ¹ / ₂	3 491	70—82	2 767,58	1—4	17 ¹ / ₂	1 292	40—50	578,48
Bratsberg	3	29—43, 110	7—7, 21	7—18	36	2 520	80	2 016,00	0—2	2 ¹ / ₂	180	50	90,00
Nedenes	5	22—55, 183	5—8, 31	¹ / ₂ —28	46 ¹ / ₂	3 178	70—82	2 560,30	2—32	53 ¹ / ₂	3 661	40—50	1 707,56
Lister og Mandal	32	19—98, 1 219	5—11, 215	¹ / ₂ —42	234 ¹ / ₂	16 400	70—90	13 716,84	0—16	136 ¹ / ₂	9 783	36—54	4 583,25
Stavanger	156	8—75, 5 704	3—9, 1 040	¹ / ₂ —79	1726 ¹ / ₄	128 880	50—92	105 354,09	0—9 ¹ / ₂	206	14 906	36—54	7 284,18
Søndre Bergenhus	68	10—63, 2 056	4—8, 416	¹ / ₂ —32	693	50 970	70—87	40 115,94	0—10	87	6 175	30—60	3 018,67
Bergen	7	20—53, 268	6—11, 54	1 ¹ / ₂ —20 ¹ / ₂	51	4 119	70—85	3 189,96	0—4	10	674	29—50	253,00
Nordre Bergenhus	1	42	8	12 ¹ / ₂	12 ¹ / ₂	923	81	748,45	0	0	0	»	»
Romsdal	86	13—72, 2 811	5—13, 626	¹ / ₂ —29 ¹ / ₂	936 ³ / ₄	71 592	75—92	59 017,48	0—6	28 ¹ / ₄	2 073	50	1 036,50
Norge	373	8—98, 12 956	3—13, 2 514	0—79	3855¹/₂	287 138	50—92	233 801,54	0—32	608³/₄	43 584	29—60	20 889,14
Sverige (Göteborgs och Bohus län)	79	13—96, 3 503	4—13, 754	0—63	654	49 741	65—89	40 855,35	0—19	340	25 066,75	36—54	12 100,42
Danmark (Rigets nordre Del)	16	10—63, 680	4—8, 114	¹/₂—80	164¹/₂	12337,5	70—88	10 329,75	¹/₂—15	103	7 416	40—54	3 677,04

Ovenomhandlede Makrel ilandbragtes til Kystbyerne Kristianssand —Haugesund; enkelte her ikke medregnede Slumper kom iland først længer Øst. Desuden fangedes der i Slutningen af Juli lidt Smaamakrel ved Hvaler (Smaalenene); i Slutningen af August dukkede Makrellen ogsaa op ved Store Sotras Ytreside (udenfor Bergen), og her fangedes endel baade ved Dorg, Garn og Not — noget man ikke paa mange Aar havde oplevet. Lidt fik man jo ogsaa udenfor Søndmør paa Dorg og i Trondhjemsfjorden paa Sildegarn, og endelig forekom der — ogsaa mod Sedvane — omkring Begyndelsen af Oktober lidt «Kultemakrel» saavel i Kristianiafjorden som langs Bohuskysten. *Hele Høstmakrelmængden kan saaledes ansættes til 6 000 «fiskepakkede» Tønder = 445 000 Kg.; Middelpriisen pr. Kg. blev 75,6 Øre, — 81,6 for flekket og 48,2 for rundsaltet.*

Disse overdrevne Priser i Forbindelse med den gennemgaaende mindre gode Kvalitet gjorde, at vore Makrelkjøbere kun yderst ringe Udbytte havde af sit Arbeide; af 3 Partier paa 761, 271 og 564 $\frac{1}{2}$ Tønder Makrel fik man henholdsvis 130, 92 og 115 Tønder bloaters, — 111, 62 og 96 Tønder No. 1, — 195, 92 og 193 Tønder No. 2 — og 325, 25 og 160 $\frac{1}{2}$ Tønder No. 3, — *af hele Fangsten var med andre Ord 21 pCt. Bloaters, 17 pCt. No. 1, 30 pCt. No. 2 og 32 pCt. No. 3.*

Naar man ved, hvor kolossal Prisforskjellen paa det amerikanske Marked er mellem Makrel af de 2 høieste og de lavere Mærker, og ser, at saavel smaat som stort vedblivende flekkes istedetfor rundsaltet, er det visselig det ene Rette ogsaa herjemme at forhandle Makrellen efter Sortiment — som af Hr. Disponent M. Barclay for Aar tilbage foreslaaet.

H. L. Buwig.

Fra

**Fiskeri-Inspektøren i Romsdals &
Trondhjemske Amter.**

Om min Virksomhed i 1895 har jeg herved den Ære at afgive følgende Beretning i medfør af Instruxens § 8.

Silden og Tørfisken.

Blandt de Ting, som jeg under min Virksomhed i Aarets Løb har ofret en speciel Opmærksomhed, kan nævnes til Sildens Tilvirkning til Handelsvare, og enkelte Tørfiskesorters Tilvirkning inden Distriktet. Herom skal jeg tillade mig at give en kortfattet Beretning.

Efter det slette Fedsildfiskeri i 1894 stod Priserne paa alle Sorter saltet Sild ualmindeligt høit fra Begyndelsen af Aaret 1895 og ligetil Fedsildfisket tog et raskt Opsving paa en større Del af Kysten. De høie Priser gennem flere Uger af det begyndende Fedsildfiske gav Anledning til mange Misbrug og megen Skjødesløshed hos Sildesalterne. Den raske Afsætning og det store Behov i Udlandet for ny Fedsild fristede mange Salttere til at begaa Misligheder, som laa paa Grænsen, tildels indenfor det kriminelle. Det gjaldt for disse at præstere (ikke producere) en Tønde Fedsild, og det skede i altfor mange Tilfælde paa den Maade, at de uden synderligt Hensyn til Sildens Godhed, Sortement og friske Tilstand, pakkede Tønden saa løst som muligt, gav Tønden et høit Mærke og fik den over paa en Exportørs Haand. Da nu dette Aars Fedsild med Hensyn til naturlig Kvalitet stod heller under end over det gennemsnitlige, kom Varen paa Udlandets Markeder snart i et vis Vanrygte. Den gode eller godt behandlede Vare kom til at lide under den Mistillid, som opstod overfor Fedsilden, og kun et forholdsvis kort Tidsrum kunde de norske Exportører faa Anledning til at udnytte Markedets gode Konjunkturer. Allerede meget tidlig henlede Norges Fiskeriagent i Tyskland, Herr Westergaard, Exportørernes Opmærksomhed paa det voxende Parti af slet behandlede Varer og advarede mod at fortsætte med Afskibningen deraf. Hans kraftige Advarsler blev ikke modtagne med nogen synderlig Tilfredshed, idet de Vedkommende, som havde en god Samvittighed, fandt Advarslerne høist generende for deres Forretning, medens de andre, som

havde en daarlig Samvittighed, ikke havde nogen Grund til at takke for, at deres mislige Adfærd var blevet afsløret, selv om det skede for den hele Handels Skyld. Advarslerne var dog efter mit Skjøn og sikkerlig ogsaa efter alle mindre stuttænkende Forretningsmænds Opfatning baade berettigede og stærkt paakrævede; Taushed havde været en noget ufor-svarlig Hensynsfuldhed overfor de «Reelt-behandlede» Varers Afskibere og givet detso større Anledning for Fiskeriet til at drive sit Spil paa det hele Lands Bekostning.

Under den Bevægelse som opstod i Sildeexportørernes og Salternes Kredse inden Distriktet, søgte jeg i Samraad med indsigtfulde Forretningsmænd at udfinde de hensigtsmæssigste Midler til at hindre en Fortsættelse af de væsentligste Misligheder ved Sildens Behandling — dens naturlige, mindre gode Kvalitet var der jo intet at gøre ved — og til at gøre alle Vedkommende opmærksom paa, hvilken Skade de paaklagede Misligheder maatte paaføre den hele Forretning i Fedsild i Sæsonen. Vi blev da enige om, at foruden Veiledning i Sildens rette Behandling i sin Almindelighed, maatte særlig den mislige Fremgangsmaade med Tilvirkning af Garnsilden gjøres til Gjenstand for min Virksomhed; thi da Garnfisket i denne Tid gav den største Fangst og bedste Sild, voldte Ulemperne ved at frembyde den saakaldte «blanke» Garnsild den forholdsvis største Skade; denne Vare blev tildels usælgelig og generede derved Afsætningen af norsk Fedsild desto eftertrykkeligere til ikke ringe Fordel for de konkurrerende Varer fra andre Lande. Efter at jeg i nogen Tid havde bereist Distriktet søndenfor Trondhjemstjorden og besøgt etpar af de Sildefjorde, hvor Fisket var af større Betydning, skrev jeg en noget omstændelig affattet Opsats om den «blanke Garnsild», dens slette Stilling paa Markedet og Anvisning til at undgaa den Ulempe at faa «blank» Sild. Denne Opsats sendtes til alle Aviser inden Distriktet og blev derhos ogsaa indtaget i Aviser udenfor Distriktet samt sendt til Opslag mange Steder i alle de tre Amter. Det er formentlig overflødig her at gøre nærmere Rede for Indholdet: det faar være nok at erindre om, at et Hovedpunkt i Veiledningen til at undgaa at faa «blank» Garnsild var en Anvisning til at «afrispe» Silden før Saltningen, skaffe de under Sildens henstaaen i Vind og Sol fastklæbede og indtørkede Risp eller Skjæl atter løse og løst fra hver enkelt Sild. Den væsentlige Del af Methoden bestod i at røre Silden i Salt strax efter at den var taget af Garnene, eller, om dette var forsømt, at styrte Silden i en Tønde Sjøvand og røre det hele livligt om med en blød Lime eller Straakost.

Anvisningen blev modtaget, saavidt vides overalt, med Velvillie og gav meget gode Resultater. Og med Fare for at gøre mig skyldig i Indiskretion overfor min egen Virksomhed tror jeg at burde tilføie, at Virkningen af den anviste og saa almindelig benyttede Methode var overraskende stor og nyttig for Sildehandelen. Det var mig en ikke ringe Tilfredsstillelse at modtage manges Tak og Anerkjendelse samt faa Erklæ-

ringer fra flere Forretningsmænd om, at «Reformen» var blevet gennemført saa at sige overalt og i en ganske mærkelig kort Tid afskaffet den «blanke» Garnsild — et Gode, hvis Betydning for Handelen ikke vil være begrænset til dette Distrikt og en enkelt Sæson, men utvilsomt række videre i Udstrækning og Tid.

Forøvrigt gav nævnte Opsats Anledning til en liden Avispolemik mod mig, idet der fra et enkelt Hold, hvor det væsentlige Formaal var blevet misforstaaet, fremkom den Paastand, at den rette og ene rigtige Behandling af ikke alene Garnsild, men ogsaa af al anden Fedsild bestod i at gane den og forøvrigt tilvirke den efter hollandsk eller skotsk Methode. Paa et senere Tidspunkt fremkom dernæst en længere Beskrivelse af nævnte «rigtige» Behandling, som i alle Fald udkrævede en stor Omhyggelighed og Omstændelighed samt deraf flydende ikke ringe Tillæg i Arbejdsomkostninger, men hvis Betydning for Sildehandelen neppe kan foranledige, at noget Forsøg med at følge denne Anvisning vil blive gjort i det praktiske Liv. Imidlertid vil jeg benytte Anledningen til at omhandle denne Side af Sildesaltnings sagen lidt nærmere, saa meget hellere som jeg baade ihøst omhandlede Sagen i Foredrag paa Fiskerimøder og ellers i Samtaler med Saltere, og tillige før har fremholdt mine Meninger derom, men fornemmelig fordi man ofte i Pressen og den offentlige Diskussion fremstiller den norske Sildesaltningsmaade som lidet anbefalelsesværdig, ja endog ligetil skadelig for vor Handel i Sild, hvilket jeg ser har foranlediget og lettelig ogsaa herefter kan foranledige beklagelige Misforstaaelser ogsaa inden Forretningsverdenen.

Den almindelige norske Methode for Sildesaltning, hvad Fedsilden angaar, adskiller sig fra den skotske og hollandske i det allervæsentligste deri, at de norske Saltere kun «kværker» Silden, ved at udtage et Stykke af Struben, saa Blodet faar rinde ud, men ikke udtage noget af Indvoldene. Flolægningen i Tønden er ogsaa forskjellig; de norske lægger Silden flad eller paa skraa, de skotske og hollandske stiller Silden med Bugen op (undertiden ogsaa med Rykken op *à* *en bleu*, som franske Saltere kalder det); Følgen er, at naar Kunderne i Udlandet præsenteres den færdige Spegesild, har den norske Sild den naturlige trinde Form, men de to andre Sorter er omtrent firkantede. Om Saltmængden, Forlægningen og andre Detailler skal jeg her ikke bemærke andet, end at Forskjellen heri mellem de respektive Metoder, naar de udføres med Omhu, ikke spiller nogen Rolle og forøvrigt her kommer at bero paa Aarstiden og andre Forholde.

Den uomtvistelige Følge af de forskjellige Metoder af Ganing, Kværking og specielle Flolægning af Silden, er den, at de respektive tilvirkede, færdige Spegesild vil faa sin særegne Smag og sit særegne Udseende, indbyrdes forskjellig: den norske vil faa en frisk, eiendommeligt forfriskende og appetit-vækkende Saltsmag, medens den skotske og hollandske Sild vil have en mere fyldig, moden og snarere appetit-stillende

Smag, hvori det «saltsmagende» er mindre mærkbar. Og hvad Udseende angaar, vil den norske sees at være trind, hel og i den af Naturen selv givne Form, medens den skotske og hollandske, som allerede før bemærket, vil være firkantet, med opreven Strube (idet «toknet» er revet bort) saa man kan se den nede i Bugen igjenværende Rogn eller Melke, om det er «fuld» Sild; men er det anden Sild, vil denne være fladtrykt i Bugen. Da nu Kunderne i Udlandet dømmer Varens Godhed og bestemmer sit Kjøb efter Sildens Smag og Udseende, følger deraf, at Kunder af norsk Sild har sine bestemte, ueftergivelige Krav, og Kunder af hollandsk og skotsk Sild sine derfra ganske forskellige Krav, og da dernæst den norske Fedsild af Naturen, paa Grund af den Næring, hvoraf den har levet, har sin eiendommelige «Smags-bonitet», som ingen Saltmethode kan forandre men vel forfuske eller ødelægge, medens ogsaa skotsk, hollandsk og anden Nordse-Sild har sin specielle, naturlige, fra den norske ganske afvigende «Smags-bonitet», — saa vil det let indsees, hvorledes Forholdet vil blive, saasnaart man vil tilvirke norsk Fedsild paa skotsk Maner, eller skotsk Fuld-Sild paa norsk Maner. Man vil nemlig faa en Fedsild fra Norge, som hverken er norsk eller skotsk, eller hollandsk «reel Vare», eller man vil faa en Sild fra Skotland, som heller ikke vil befindes at være nogen kjendt «reel Vare». Det kan jo være, at slig Fedsild fra Norge, ganet og stel paa skotsk, vil tilfredsstille enkeltes Smag, ja endog smage dem meget godt — man har dog Lov at nære sine Tvil derom —; men Kunderne paa Sildemarkedet i Udlandet, de Landsdele, Samfundsklasser og Familier, som selv i Henhold til sine traditionelle Krav til sin Hus-holdningssilds Smag og Udseende bestemmer, hvilken Vare de vil kjøbe og spise, disse Kunders Dom bliver Rettesnoren for Sildesalterne i alle de respektive Lande, og de har forlangt og forlanges fremdeles, at den norske Fedsild skal tilvirkes paa norsk Maner og ikke anderledes. Og den Dom faar vi bøie os for. Der er vistnok intet tilhinder for at salte den norske Fedsild paa en helt anden Maade, saa den bliver ganske anderledes af Smag og Udseende end den almindelige norske Vare; men hvem vil kjøbe den og hvor er Markedet for den nye, ubekjendte og ugjenkjendelige Spegesild af «blandet Herkomst»? Man tilvirker Varen for at faa den solgt og fordelagtig solgt, men ikke for at reformere Kundernes Smag i Henhold til egne Theorier eller alene for at følge en Theori.

Af disse Grunde har jeg paa given Foranledning og paa direkte Spørgsmaal altid svaret, at nogen skotsk Ganing af norsk Fedsild finder jeg utilraadelig og ulønnende Forretning, saalænge man mangler Kunder for denne Vare. Og naar man har indvendt, at den omhandlede «nye og langt omhyggeligere» Saltmethode efter skotsk og hollandsk Methode dog har været anbefalet og offentlig rost som meget bedre end norsk, saa har jeg dertil svaret, at min personlige Mening er en ganske anden end anbefalende, thi jeg kjender vistnok til, at der er gjort Forsøg med «norsk Fedsild paa skotsk Maner», men jeg kan dokumentere, at slig Forretning

har bragt følelige Tab, ja jeg kunde endog nævne et Exempel paa, at sliq Vare har været uafsættelig baade i Hamburg, hvor den først blev udbudt, og dernæst ogsaa her i Norge, hvor den endte sin Tilværelse efter bekostelige Reiser frem og tilbage. Desuden er der et andet Moment, som til sine Tider spiller er afgjørende Rolle, og det er, at undertiden, ofte hele Sæsoner, er norsk Fedsild (af god Kvalitet og velstelt) i høiere Pris end skotsk Vare, og hvorfor skulde man da tilvirke norsk Sild til «ringere» Vare og tilføie sig selv et sikkert Tab? Dette Prisforhold var jo almindeligt i 1894.

For at være desto sikrere i min Sag har jeg ihøst og i disse Dage forhørt mig gennem Henvendelser til Forretningsmænd og Fagmænd ikke alene inden mit Distrikt, men ogsaa i Nordland, Bergen og Hamburg, om nogen kan opgive mig Exempler paa, at der tilvirkes norsk Fedsild paa skotsk eller hollandsk for Export, og hvilken Prisforøgelse derved opnaaes samt paa hvilket Marked saadan Vare er blevet solgt. Herpaa er der svaret mig, at man kun kjender et og andet Firma, som har forsøgt og gjentaget Forsøgene med at tilvirke lidt af Fedsild paa hollandsk Maner, pakket den i Tønder, som var udstyret og specielt arbeidet i Lighed med hollandske Tønder, samt faat saadan Sild solgt under et eget, *ikke norsk*, Varenavn i Tyskland; enkelte Aar gjøres ingen Forsøg af Vedkommende. Paa Bergens Marked er skotsk behandlet norsk Fedsild ikke paaagtet: Export derfra af saadan Sild var min Korrespondent ikke vidende om eller kunde skaffe Oplysning om. I Tyskland har skotsk eller hollandsk behandlet Fedsild, ifølge den som Svar fra Herr Fiskeriagent Westergaard i Hamburg givne Oplysning, intet Marked, og ham bekjendt «er ikke ankommen en eneste Tønde af denne Vare hertil, hverken fra Bergen eller andre Steder». Han tilføier: «Fedsild (Istersild) vil jeg paa det bestemteste fraraade at gane og pakke paa skotsk, herved vil den miste sit Ister og saaledes forringes betydeligt i Værdi». Den Besked er grei og tydelig nok.

Af disse her meddelte Oplysninger fra denne Sæson og altsaa af nyeste Dato, hvilke er ganske overensstemmende med, hvad jeg selv har erfart i Tyskland under et Ophold der, og med andre Oplysninger fra Indland og Udland, fremgaar, at det er utilraadeligt at tilvirke en «ny og forbedret» Vare af vor almindelige isterfede Sommersild (Fedsilden), naar man ikke kan skaffe denne Vare et Marked eller endog blot faa den solgt til rimelig Pris.

Hvad Kunderne og Melleghandlerne i Udlandet klager over og har Ret i at klage over, er ikke den norske Sildesaltningsmethode, men den skjødesløse og mangelfulde Maade, hvorpaa den udføres, samt over Sildens Sortering og Pakning, Tøndernes Beskaffenhed og Behandling.

En helt anden Sag er det, at *aatfuld* Fedsild, tilvirket paa norsk, om kort Tid bliver en helt bedærvet Vare og derfor bør tilvirkes anderledes, nemlig ganes fuldstændig ved, at Toknet og Indvoldene, hvor «Aatet»

findes, udtages. Naar man har aatbefængt Sild, som skal virkes til Spegesild, har man Valget mellem to «Methoder», den ene er den almindelige norske Methode, som skaffer en uholdbar og som oftest usælgelig Vare; den anden er fuldstændig Ganing, som skaffer en holdbar og sælgelig Vare, saafremt Aatet ikke allerede har ødelagt Silden som Raasild. Og da Salterne jo ønsker at sælge sin saltede Sild, vælger og bør de vælge den Sildesaltemethode, som skaffer dem en salgbar Vare istedetfor en bedærvet, som ingen vil købe. At der findes Sildesaltere, som dels ikke er opmærksom paa, hvorvidt Raasilden er aatbefængt, dels ikke frygter Resikoen med at salte en «lidt aatfuld» Sild paa almindelig Maade, er en Feil hos dem, og denne Feils følger rammer desværre ofte andre end Ophavsmanden. Men dette er jo noget ganske andet end at sige, at Feilen er, at man i det hele taget benytter den almindelige norske Methode; Methoden er udmærket og skaffer en fortrinlig Vare af aatfri Istersild, og saadan Istersild bliver den bedste og høiest betalte Vare, naar den tilvirkes paa norsk, ellers ikke.

For dernæst at tilføie endnu et par Oplysninger i denne Sag, vil jeg bemærke, at Høstsild eller senfanget Sommersild, Slosild og Indmadsild, altsaa Sild med udviklet Rogn og Melke, i Fedsildens næste og senere Udviklingsstadium, Istersildens «ældre Sødskende», som har ganske lidt eller slet ingen Ister tilbage, — den sort Sild kunde saltes paa skotsk og hollandsk Maner, og, efter en omhyggelig Udsortering og Pakning overensstemmende med de fremmede Metoder, sandsynligvis skaffes Indgang paa de Markeder, som forbruger skotsk og hollandsk Vare. Og det er muligt, at saadan tilvirket norsk Sild ogsaa efterhaanden vilde kunde finde Afsætning paa de udenlandske Markeder, som forbruger norsk Vare, men ellers altid foretrækker norsk Istersild tilvirket paa norsk. Forsøg i den Retning er saa meget mere at anbefale i de Aar, da der fanges store Partier af Indmadsild paa vore Kyster, medens Fangsten i Skotland og Holland er kun middels eller mindre tilstrækkeligt for disse Landes Forbrugsmarkeder. Navnlig burde Forsøg med Indmadsild fanget paa Romsdalens og Trøndelagens Kyster gjøres i saadanne Aar, saafremt Silden forøvrigt var af god Kvalitet. Dette vilde kunne tjene til at udvide Markedet for norskfanget Sild, hvilket jo alle er enige om at betragte som saare ønskeligt, for ikke at sige stærkt paakrævet; men dette er, som oftere før bemærket, noget ganske andet end hvad Theoretikerne forfægter. Disse forvexler en Mangel i Udførelsen eller en helt igjennem skjødesløs udført Saltningmethode med selve Methoden, og idet de vil afskaffe vor eiendommelige Saltningmethode, vil de komme til ogsaa at afskaffe vor eiendommelige norske Vare; medens vi andre vil beholde baade Methoden og Varen, men afskaffe Feil og Skjødesløshed i Methodens Anvendelse samt dernæst anbefale andre Metoder for anden Raasilds Behandling end Istersild, thi ren, aatfri Istersild behandlet paa ægte norsk Maade giver

den af vore Kunder mest yndede og bedst betalte norske Vare. Og saadant Produkt er det jo, som vil bringe Landet det største Udbytte af Fedsildefiskeriet.

*

*

*

Om Tilvirkning af Tørfisk i Distriktet skal jeg tillade mig at gjøre nogle faa Bemærkninger. I gamle Dage, efter at Forbudet mod at tilvirke Rundfisk o. s. v. paa denne Del af Kysten paany var blevet ophævet, var de saakaldte «blanke Langer» fra Romdals Amt (navnlig fra Søndmøre og Romsdalsfogderier) et udmærket Produkt, ligeledes var rotskjæret Sei fra Romdals Amt og Trøndelagen meget anseet. Efterhaanden som Klipfisk af Langer og Sei fik et Marked, og det blev mere almindeligt hos Fiskerne at salte alslags Fisk af Sommer- og Høstfangsten, saasom Saltning af Fisken forekom dem mindre brydsom end Hængning af Fisken til Tørfisk, og Handelen med Saltfisk kom til at omfatte alslags Fisk, — er Fiskerbefolkningen i Distriktet kommet omtrent ganske bort fra Tilvirkning af de nævnte Tørfiskesorter. Af blanke Langer kommer der nu saagodtsom intet fra Distriktet, og hvad rotskjæret Sei angaar, er Tilvirkningen deraf hverken betydelig eller saa omhyggelig som i gamle Dage. Herpaa burde der rettes, det vilde utvilsomt give Fiskerne en forøget Indtægt af Sommer- og Høstfiskeriet.

Der er etpar Omstændigheder, som her kommer i Betragtning, og som vil tjene til at anbefale Optagelsen af de gamle Tilvirkningsmaader. For det første er Langen, som fiskes udenfor Romsdalskysten og paa Eggen, baade større og af en bedre Kvalitet end fra længere nordpaa fanget Lange. Og da de store blanke Langer nu opnaar høiere Pris end før, medens de smaa saakaldte «Jomfrulanger», som fonemmelig fiskedes nordenfor, ikke længere betales med de høie Priser, vil smukt behandlede romdalske blanke Langer finder et fordelagtigere Marked end nogensinde før. Nu kommer i Regelen de bedst betalte blanke Langer fra Distriktet strax søndenfor Stat; det er saaledes givet, at Søndmøringer, som fisker paa omtrent samme Fangstfelt og derhos ogsaa Fisker paa et bedre samt har mindst ligesaa gode Veirforholde for Tørringen, maatte og burde skaffe en fortrinlig Vare. Noget lignende kan siges om Forholdene i Romsdals Fogderi, særlig for Kysten udenfor Bjørnsund og Bud. Det er mig berettet, at nogle mindre Forsøg er gjort og har vist sig lønnende, idet Lange som Klipfisk har givet en ringere Fortjeneste end tilvirkede blanke Langer i samme Sæson. Og dette synes mig at tale for, at der gjøres Forsøg i større Udstrækning, saa meget hellere som Markedsforholdene har været meget gunstige for blanke og Skru-Langer i de sidste Aar, og adskilligt tyder paa, at Varen i de fineste Kvaliteter har vundet et voxende Marked. Og dette er en anden gunstig Omstændighed, som bør komme i Betragtning ved denne Anledning.

Da det kan have sin Interesse at se, hvilken Forskjel der er mellem nordlandsk Lange paa den ene Side og den ved Romsdalskysterne fangede paa den anden Side, meddeles efter nogle for nylig foretagne Veininger, at 100 nordlandske Langer gav 8—9 Voger færdig Klipfisk, medens romsdalsk Lange gav 10 Voger af Fangst for Bud og Bjørnsund, og 10—11 Voger af søndmorsk taget paa Eggen. Virket til Rotskjær vil den største Lange kunne give en desto fordelagtigere Vare ved Sorteringen; selvfølgelig forudsættes en meget omhyggelig Behandling. Virket til Klipfisk har Fiskens Størrelse ikke saa fremtrædende Betydning, naar Varen forøvrigt er vel tilvirket.

Hvad rotskjærbehandlet Sei angaar, saa er der ogsaa i den Henseende al Opfordring for Distriktets Fiskerbefolkning til at rette sin Opmærksomhed paa denne Vare. Distriktets Sei staar nemlig som Raamateriale til Varen meget høit; den findes neppe i bedre naturlig Kvalitet paa noget Sted af Kysten. Og da nu den største Export af Sei efterhaanden er blevet via Trondhjem, ligger altsaa det største indenlandske Marked midt i selve Distriktet, — en ikke ringe Fordel for Fiskernes Salg af Varen. Men staar Raastoffet fra Distriktet høit, saa kan dette slet ikke siges om den færdige Vare; over den føres baade stærke og vel beføiede Klager. Man finder, at Varen er blevet slet stelt i de 8—10 sidste Aar, kanske endog i længere Tid endda. Fisken bliver ikke tilstrækkeligt «robbet» og «skrubbet», det vil altsaa sige afrispet og befriet fra de paa Skindet siddende Risp; lidt «robbet» bliver den jo, men meget af Rispen er blevet siddende tilbage og endel løsrevet Risp er kommet over paa Kjødside og sidder igjen der; idet Vaskningen ikke har været omhyggelig udført i tilstrækkeligt rent Vand. Baade for Udseendets Skyld og for at faa en godt tørret Rotskjær maa Afrispingen og Vaskningen ske med Omhu; i begge Henseender staar man her i Distriktet meget tilbage saavel for andre Distrikter som for tidligere Tider, da romsdalsk og trøndersk Storsei og Middelssei betaltes bedre end anden. Det er ikke usandsynligt, at denne skjødesløse Behandling af rotskjær Sei staar i Forbindelse med den Omstændighed, at Tilvirkning af Tørfisk ved Hængning i det hele taget er gaaet tilbage i Distriktet, drives i ringere Udstrækning end tidligere. Med den ringere Øvelse er maaske fuldt en ringere Omhyggelighed i at behandle Fisken under Rotskjær-Tilvirkningen. En Følge heraf er igjen blevet den, at Varen opnaar en ringere Pris, og dette virker tilbage og bringer Fiskerne til at tro, at selve Varens Tilvirkning er mindre lønnende og Varen mindre søgt. Samtidig bliver et desto større Parti virket af Fiskerne til Saltfisk og derpaa til Klipfiske-Sei, og en Følge heraf bliver den, at der kommer formeget af denne Vare paa Markedet, saa Priserne gaar ned. Det endelige Resultat af alle Dele tilsammen er selvfølgelig dette, at Prisen paa alslags Sei i Distriktet kommer i Nedgang, og selve Seifiskeriet bliver mindre lønnende. Det lille Opsving som Markedet for fersk Sei har faaet ved, at der er blev oparbejdet

en Række smaa Markeder langs Jernbanelinjerne fra Trondhjem, har langt fra været betydelig nok til at erstatte Nedgangen i Prisen paa Raamaterialet til de nævnte to Varesorter. Da Stillingen endnu ikke er blevet værre, end at Tabet for Fiskeriet formodentlig med Lethed kan erstattes gennem en omhyggeligere Tilvirkning af rotskjærbehandlet Sei og deraf følgende høiere Priser for denne Vare, har jeg troet at burde henlede Opmærksomheden paa Sagen.

Om Havfiskerifondet.

For en almindelig Fisker er Anskaffelsen af en ny Baad en i økonomisk Henseende stor Affære, og Anskaffelse af en større Skøite, Kutter eller andet Bankfiskefartøi kan en Fisker i Regelen kun tænke paa, naar han kan faa en betragtelig stor Pengenhjælp hos andre. Det sædvanlige er, at saadan Pengenhjælp søges hos den Kjøbmand, hvormed Fiskeren staar i Handelsforbindelse, og en ligesaa almindelig som naturlig Betingelse, hvorpaa Kjøbmanden yder et større Laan, er den, at Fiskeren skal levere Fangst-udbyttet til ham. Det Afhængighedsforhold, hvori Fiskeren derved kommer til Kjøbmanden, kan være mere eller mindre føleligt, men neppe nogensinde andet end en vis Ufrihed for Fiskeren til at kunne sælge sin Fisk til den Høistbydende eller vælge, hvor paa Kysten han vil drive Fiskeri. Og jo større Pengenhjælp Fiskeren faar af sin Kjøbmand, jo mindre virkelig Hjælp opnaar han i Grunden for sig selv personlig, saafremt ikke Kjøbmanden er desto bedre situeret eller har desto mindre Interesse eller personlig Befatning med Fiskevarehandelen. Thi har Kjøbmanden udredet omtrent det hele Beløb (paa de sædvanlige Betingelser) til Anskaffelse af en Kutter eller lignende kostbart Fiskefartøi, saa er han og ikke Fiskeren den virkelige Eier og Reder, men Resikoen ved Fartøiets Fiskeribedrift overføres paa Fiskeren, som altsaa foruden de stipulerede Renter overtager Resikoen og de Ulemper, som stadig er forbunden med Afhængighed af sin «faste Kjøbmand». Det vilde jo ikke være forretningsmæssigt at laane ud og staa i Forskud til Fiskeren med betydelige Beløb uden at sikre sig de Fordele, som deraf kan opnaaes. At Fiskeren som nominel Eier af Fartøiet desuagtet kan nyde Fordele af Forholdet, er jo selvfølgelig. Men i Virkeligheden er han ikke saa heldig situeret i sin nye Egenskab af nominel Reder og stor Laantager som i sin gamle Stilling som Fisker og Fører af Kjøbmandens Fartøi paa dennes egen Resiko. Det samme gjælder Laan til Anskaffelse af Smaaskøiter og Dæksbaade samt større Baade, hvis Kostende ligger over den almindelige Fiskers økonomiske Eevne.

Da nu Fiskerne selv maa forudsættes at have det bedste praktiske Skjøn paa og Interesse af at faa de hensigtsmæssigste Storbaade og Skøiter og andre havgaaende Fiskerfartøier, og da dernæst Fiskeriernes Fremme i væsentlig Grad, saavidt jeg skjønner, beror paa, at Fiskernes økonomiske Evne styrkes samtidig med, at de som Følge af hensigtsmæssigere Baade og Redskaber samt billigere Driftsmaader kan levere sin Fangst til desto lavere og dog mere lønnende Priser end nu, — saa forekommer det mig indlysende, at den sikreste og hurtigste og naturligste Vei for Fiskeriernes Udvikling er den, hvorpaa Fiskerne opnaar den frieste Adgang til at udnytte sine Kræfter og sin Dygtighed, erholder den letteste og mest uafhængige Hjælp til Anskaffelse af de til Fiskeriet fornødne Apparater (Baade og Fartøier) og Redskaber, samt sikres Adgang til at sælge sin Fangst frit og til Høistbydende. Endel af de offentlige Foranstaltninger og Love i den sidste Tid har paa en eller anden Maade søgt at slaa ind paa denne Vei, og gode Resultater vil sikkerlig efterhaanden opnaaes. Men faa eller ingen Foranstaltning kan, efter min Mening, stilles ved siden af, end sige over, Oprettelsen af Laanefondet til Havfiskeriernes Fremme. Det Rentetab, som Staten har ved Udlaan til $2\frac{1}{2}$ pCt. af Fondet, og som altsaa repræsenterer den kontante Ydelse til Fiskerierne paa den Konto, har været og vil stadig vedblive at være den billigste og dog mest effektive Hjælp direkte til Fiskerbefolkningen. Her i Distriktet føles dette med den største Beredvillighed og Anerkjendelse, maaske mere end andetsteds i Fiskeridistrikterne, og jeg tør tro, at enhver som har fulgt Udviklingen med Opmærksomhed vil indrømme, at netop i de Bygder, hvortil der er indvilget de fleste Laan af Fondet, er Udviklingen kraftigst og størst.

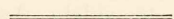
Skulde jeg foreslaa nogen Forandring med Hensyn til Laanefondets Anvendelse foruden dets Forøgelse, saa vilde jeg nævne, at det formentlig vilde være hensigtsmæssigt at yde Laan ogsaa til Anskaffelse af *saadanne Redskaber, som i Regelen er for kostbare for almindelige Fiskere*, derhos udstrække Laanene til Anskaffelse af almindelig anerkjendte, hensigtsmæssige Fangstfartøier og større Baade, uanseet at de ikke repræsenterer nogen ny Type eller et specielt Fiskeribrug, samt indvilge Laan med et saa stort Beløb, at vedkommende Fisker derved blev sat istand til at undvære yderligere Laanehjælp hos andre, eller i alle Fald blev gjort uafhængig i sin Disposition over Fangstuddyttet, hvilket nu oftere ikke er Tilfældet desværre. At Statskassens Resiko ved Udlaanene derved skulde blive større, er ikke nødvendigt; men at Formaalet med at yde Fiskerne Hjælp ved et Laanefond derved i betragtelig Grad vilde fremmes, derom føler jeg mig overbevist.

Den store Betydning Laanefondets Omvendelse hidtil har havt og fremdeles har blandt Fiskerne i mit Distrikt, bestaar fornemmelig deri, at der aabnes Adgang for nogle af de dygtigste og hæderlige Fiskere til at blive selvstændige og eie den Baad eller Skøite, de fører. Laanefondets Formaal,

at fremme Havfiskerierne ved at hjælpe Fiskerne, er derved visselig skeet fyldest. Opgaven har oprindelig kun været af økonomisk Karakter. Men ved Siden heraf har den faaet en end større Betydning, en social og moralsk, idet Fiskerne helt vel har et sikkert Indtryk af, at de ved Ihærdighed og Driftighed som selvstændige Redere og Førere vil kunne forbedre sin Stilling i væsentlig Grad. Og da det staar temmelig klart for dem, at kun de Fiskere vil kunne komme i Betragtning som eventuelle Laansøgere, som under sin Tjeneste ombord hos andre har vist sig dygtige og hæderlige, vil deres Bestræbelser i disse Henseender støttes og yderligere opmuntres. De betragter en Stilling som selvstændig Eier og Fører af sit eget Fartøi som den høieste Forfremmelse, ja som deres Livslykke, den de med Glæde vil anstrænge sig for at naa Udsigten hertil maa nødvendigvis skjærpe deres Arbejdslyst, Intelligens og alle de Evner og Egenskaber hos Individet, som udgjør en dygtig og hæderlig Mands Særpræg inden sin Stand. At dette ikke alene vil befordre Fiskerbefolkningens Velvære, men ogsaa være af største Betydning for den Del af Handelsstanden og det øvrige Samfund, som kommer i nærmeste Forbindelse med Fiskerne, maa være klart. Det bør ved denne Leilighed ikke forbigaaes, at i Begyndelsen var Laanefondets Anvendelse ikke ganske velseet inden visse Kredse i Distriktet; men i den senere Tid har man overalt, hvor jeg har haft Anledning til at høre Meningsytringer derom, faaet et andet og bedre Syn paa Sagen.

Med de ovenfor fremførte Betragtning for Øie tror jeg at burde fremholde som en paa de faktiske Forholde bygget personlig Overbevisning, at en Forøgelse af Laanefondet og et videregaaende Program for dets Anvendelse vil være af den største Betydning for Distriktet saavel som for det øvrige Land, og yde en saa kraftig Hjælp til hele Fiskeribedriftens Fremme, at jeg ikke tager i Betænkning at karaktisere denne Hjælp som bedre end nogen anden, der har været forsøgt eller foreslaet hos os.

Ærbødigst
Fredrik M. Wallem.

Fra
Inspektøren for Saltvandsfiskerierne
i nordre Distrikt.

Herved har jeg den Ære at afgive Beretning om min Virksomhed i Aaret 1895.

Export af Kveite og anden Fisk i Is.

Denne kommer væsentligst for Kveitens Vedkommende i bedre og bedre Gjænge. Nogle Handlende paa *Helgeland* har nu stadig og mest i Høstmaanederne fra Oktober til Januar sendt Kveite, overveiede til Trondhjem og Kristiania, med god Fordel, uden synderlig Resiko for mindre god Fremkomst, og derved er især Høstfangsten af denne Fisk givet et stærkt Fremstød. Priserne holdt sig ret bra oppe, idet der til Fiskerne oftest er betalt mellem 20 og 25 Øre pr. Kg. Som de Steder, hvorfra især saadan Forsendelse har foregaaet, kan jeg nævne Kvalø og Brønnø i Brønnø, Skaalvær og Tjøttø i Tjøttø, Indre Kvarø i Lurø.

Der er endnu ikke synderlig Forretning af denne Slags langs nordre Helgeland og Salten, før man kommer til Tranø i *Hammerø*. Derfra og omkring *Vaagsfjordenes* nordre Del, især fra Engenæs i Ibestad, Dyrø og Kastnæshavn i Tranø Herred sendes ikke saa ganske lidet Kveite til Trondhjem, Bergen og Kristiania, mest i Aarets sidste Kvartal. Fra *Vesteraalen* sendes ogsaa noget. Direkte Sendinger til England sker fra disse Steder kun i liden Maalestok, da man har fundet Afsætningen paa de tidligere nævnte Steder i vort eget Land fordelagtigere i Gjennemsnit paa Grund af den ringe Resiko. Fra Trondhjem sendes utvivlsomt derimod stadig nordlandsk Kveite i mindre Mængde til Sverige, og om Høsten ogsaa til England. Fra Bergen sendes formentlig ogsaa lidt nordlandsk Kveite til England.

Der foreligger imidlertid heroppe et stort Felt for Udvidelsen af Ferskfiskhandelen og de i de to sidste Aar, ved Hurtigrutens Igangsættelse i Forbindelse med Jernbanerne og med Ruterne paa Hamburg og England, saa betydelig forbedrede Kommunikationer har lagt Veien aaben for Ferskfiskforsendelser først og fremst til vort eget Land og Sverige og dernæst til andre Nabolande. Hvad der væsentligst mangler, er en Sammenslutning af Kapital og Kræfter, saa at ogsaa Opsamlingen heroppe kan foregaa paa en rationel Maade, og at Afsætningen kan

ordnes med en større Omsætning for Øie. Herom tillader jeg mig forøvrigt at henvise til mine tidligere Udtalelser i Anledning Dannelsen af et stort Aktieselskab for Ferskfiskhandel.

Baade i Anledning Fremme af denne Gren af Fiskehandelen i sin Almindelighed og i Anledning Fiskeriagenten i England, Herr Johnsen, Opfordring til at arbeide for at skaffe en paatænkt direkte Exportroute for fersk Fisk i Lakseseasonen til England tilstrækkelig Fragt, har jeg søgt mest muligt at virke paa Handlende og Fiskere for at faa oprettet smaa Islagere paa bekvemme Steder. Imidlertid er der meget lidet udført i denne Retning. Kun de enkelte Handelsmænd, der befatter sig med Ferskfiskhandel, har skaffet sig mindre Isoplæg, men selv af disse er der endel, der lader det bero med at sende Fisk til saalangt udpaa Høsten, at de kan tage Is, efterhvert Frosten frembringer saadan paa nærmeste Dam eller Ely, uden noget lagret Reserveis. Der findes desuden Is samlet til Husbrug eller industrielt Brug i høist ringe Mængder hist og her. Endelig er der smaa Isoplæg overalt, hvor M. Thams & Co. har sine Laxeindkjøbsstationer. Men af alle disse spredte smaa Forsyninger kan man vanskelig faa kjøbe noget, da de kun er beregnet for Vedkommendes eget Brug, ligesom en hel Del af Forsyningerne slipper op udpaa Sommeren.

Paa Fiskeriforeningernes Budgetter har altid Isbeholdninger, Ishuse og Fryserier havt Plads, og dette har ført til, at Tromsø har faaet et mindre Fryseri med en liden Isbeholdning. I Harstad holder Fiskeriforeningen Is i et mindre Ishus. I Bodø har Fiskeriforeningen i 1895 ikke holdt Isforsyning, men i Nordland forøvrigt er der med Bidrag af Nordlands Fiskeriforening gennem Fiskerikredsene oprettet smaa Ishuse. Af disse vides at være bygget eller at være under Opførelse et paa hvert af følgende Steder: Herø, Brønnø, Vægø, Vivelstad og Trænen, men jeg har ikke Rede paa, hvorledes Isen er anvendt eller i hvilken Grad hvert af disse Anlæg har været benyttet, uden for *Brønnø Ishus* Vedkommende. Dette er bygget af Brønnø Fiskerikreds med Bidrag af Nordlands Fiskeriforening og har havt særlig Betydning for Kveitens Fangst og Forsendelse der i det sidste Aar. Kredsen har fattet Regler for Isens Anvendelse, der foreligger trykt, hvoraf fremgaar, at der er ansat en Bestyrer, der er lønnet af Kredsen og for de Medlemmer af Kredsen, der ønsker det, tillige fører Tilsyn med Isningen, veier og expederer for vedkommende Medlems Regning den Fisk, han vil sende, samt er Mellemand for Opgjøret, hvis Afsenderen benytter de af Foreningen antagne Kommissionærer i Sydbyerne. For dette erlægges en Afgift af 1 Øre Kg. for Kveite og Lax, og 50 Øre for hvert 100 Uer eller Flyndre. Ishuset holder ogsaa Kasser for samme Afgift. De Medlemmer, der selv vil besørge dette Arbeide, kan benytte Ishusets Is og Kasser til sine Forsendelser, saafremt de har betalt sin Kontingent. Ishuset tager en Forsyning

af 250 □ Alen Is, og den betalte Afgift har udgjort 184 Kroner for 1895.

Da desuden flere af Distriktets Handelsmænd køber Kveite, har der fra Brønnø udviklet sig, som før sagt, en ret livlig Forretning med denne Vare, idet Fiskerne der, efter Forlydende betydelig fremskyndet ved Formanden i Brønnø Fiskerikreds, Herr Johan Nordhus's Bestræbelser, har begyndt med megen Energi at søge efter Kveite paa dybere Vand end før og med mere Børenskab. Og dette nye Fiske har givet et smukt Udbytte. Efter Opgaver, erhvervet ved Herr Nordhus's Velvilje, skal der i dette Aar, og overveiende fra de tre sidste Høstmaaneder, være sendt fra Brønnø og Kvalø sydover med Dampskib 158 046 Kg. Kveite, hvoraf det betydeligste Kvantum 61 200 Kg. fra Bygdens største Handelsmand, Herr Quale i Kvalø, 54 346 Kg. fra Fiskeriforeningens Ishus gennem dens Medlemmer, og Resten fra tre andre Forretningsmænd. Værdien kan gennemsnitlig maaske opføres til 25 Øre, og vil da udgjøre den vakre Sum af nær Kr. 40 000,00. Det er dog mere, da der mangler Opgaver fra en fjerde mindre Forsendelse, som ikke er medtaget i Kvantumet. I den Uge, det gik stærkest paa med Fisket, var Forsendelsen saa stor, at Prisen trykkedes stærkt i Trondhjem, indtil 17 Øre pr. Kg. sagdes der, men den reiste sig strax igjen.

De flittigste Kveitefiskere har derfor ret smuk Indtægt. Saaledes opgives den bedste 5 Mands Baad at have fisket idethele for ca. Kr. 2 000,00 og den bedste 3 Mands Baad for ca. Kr. 1 200,00, altsaa en Lod af omkring Kr. 460,00 pr. Mand.

Fra de andre Udskibningssteder for Kveite har jeg ingen Talopgaver i Aar, men haaber i senere Aar at kunde samle mere sammenhængende Opgaver, saa denne Bedrift kan blive bedre belyst under sin Udvikling.

Med Hensyn til Herr Fiskeriagent Johnsens Forslag om Igangsættelse af en ved engelske Dampskibe underholdt Rute for fersk Fisk i Laxesæsonen, kan jeg som Resultat af mit Arbeide rundt om i mit Distrikt meddele, at i indeværende Aar vilde en saadan Rute ikke kunnet svare sig, grundet paa Mangel af Is og andre Forberedelser netop paa de Punkter, hvor denne Rute i Laxesæsonen maatte søge sin væsentligste Fragt af Kveite og eventuelt af Hyse, Flyndre og Skate.

Sagen staar for mig saa, at det er afgjørende for den, om Finmarken kan skaffe saameget Lax, at denne danner ligesom Grundvolden for Forretningen. Dette synes efter Fiskeriinspektørerne Landmarks og Sørensens Udtalelser neppe at kunde paaregnes og er i ethvert Fald meget usikkert. Men hvis en saadan Dampskibrute kom istand og kunde faa ikke altfor lidet Lax der, saa vilde nogle Pladse i den nordligste Del af mit Distrikt netop i den Tid af Aaret kunde levere bra Partier af Kveite, vel at mærke, naar Isbeholdninger og Opkøbere der kom med i Virksomheden.

Saadanne Steder er især Holmenvær eller et andet Sted paa Senjenøens Ydreside, Andenæs, Langenæs og Nyksund og sandsynligvis et Sted

i Bø Præstegjæld. Skulde imidlertid Dampskibets Rute ikke blive for lang, kunde flere Steder i Nordland neppe medtages. Der er mange Steder ligefra Bø til Rørvig, som nok kunde levere temmelig stadig mindre Partier fersk Fisk, og som ogsaa har noget mere af Isforsyninger, men at tage denne Kyststrækning med i en Rute, der ogsaa har Finmarken, vilde rimeligvis umuliggjøre en god Fremkomst af Varen. Lax vilde de førnævnte ydre Fiskepladse fra Bø til Senjen neppe yde noget af. Den indre Led i Salten—Helgeland vilde derimod kunde skaffe noget, men dog meget lidet, eftersom Thams & Co. der har sine Opkjøbsstationer, uden at man kunde faa dette Firmas Varer med i Førsele, hvortil der formentlig ikke er Udsigt.

Priserne paa Kveite og de andre Fiskesorter, udenom Laxen, er ogsaa om Sommeren saa lave i England, at Exporten vel vanskelig vilde give synderlig Nettofortjeneste, saa Opkøberne vilde blive lunkne.

Anderledes vilde det formentlig stille sig i Høstsæsonen fra medio September til Januar. Da er Priserne høit oppe i England. Folk hos os er, som det vil sees af mine ovenfor anførte Opgaver fra Brønnø, til dels bleven opmærksom paa den før lidet udnyttede Rigdom af Kveite, som findes paa de passende store Dyb ved vore Kysters Indskjæringer til Fjordene og andre Steder, og man kan gjøre sikker Regning paa en betydelig Forøgelse af den fiskede Mængde Kveite i de nærmest følgende Aar. Det vil ogsaa nødvendiggjøre en Udvidelse af Markedet, thi om det indenlandske Marked nu synes at tilfredsstille, kunde en Udvidelse af Fiskeriet maaske blive adskillig raskere end Stigningen af vore sydligere Byers Forbrugsevne.

Jeg mener derfor, at Forsøget paa at etablere en Englandsrute for fersk Fisk for *mit* Distrikts Vedkommende helst bør foregaa i nævnte Høst- og Vintermaaneder, at den bør gaa fra Tromsø (eller muligens fra en Havn nordenfor, hvis et godt Kveitefiske kan blive etableret der ud mod Lappehavet eller i Karlsø) langs Senjen og Nordland og tilhavs fra Rørvig (eller fra Aalesund?), idet man nærmere maatte beregne, hvor mange Steder man kunde optage, uden at Ruten blev for lang for Fiskens Vedligeholdelse og gode Fremkomst til Markedet.

Jeg agter i 1896 at lægge Kraft paa at formaa endel Folk ud mod Havet paa Strækningen Vesteraalen—Malangen at skaffe sig Is, saa en mulig Englandsrute i Laxesæsonen fra Finmarken kan finde Støtte i den Kveite, der fiskes om Sommeren i disse Egne, og til at formaa Folk i Helgeland og Salten til at efterligne Brønnøs Exempel for Høstfiskets Vedkommende, samt søge at formaa Handelsmænd og andre paa dertil passende Steder langs Kysten at oprette Islagere. Om dette Arbejde tidligere har baaret ringe Frugter, synes der dog nu at kunne haabes paa et Opsving i de nærmeste Aar. Jeg anser imidlertid Forholdene i 1896 forlidet fremskredne til, at den foreslaaede Englandsrute kan faa regningssvarende Last i Laxesæsonen 1896.

Sildefisket.

Efter den gode Fangst, endel Fiskere i 1894 gjorde ved Drivgarnsfiske og i Frygt for, at Silden maaske ogsaa i 1895 ikke vilde komme ind til Kastepladsene for Nøter, begyndte man i Juli Maaned dette Aar at søge efter Silden ude paa Havet med Drivgarn for at finde Stimerne, istedetfor man tidligere kun har reist ud med Drivgarn, naar Tilstedeværelsen af større Sildestimer var formærket.

Dampskibene «Rener» og «Langø» fra Vesteraalen søgte saaledes efter Sild allerede i den sidste Halvdel af Juli Maaned og fandt hist og her lidt, andre Steder intet. Men i de sidste Dage af Juli Maaned kom store Sildestimer ind i den store Havaabning mellem Røst og Myken og blev Gjenstand for Drivgarnsfiske, da de kom i S og SO for Lofotodden. Her samledes snart endel Drivgarnfiskere paa Baade og nogle Dampskibe foruden de to ovennævnte. Fisket foregik i Begyndelsen mest fra Moskenæs og nærmeste Omgivelser fra de allerførste Dage af August. Fangsterne var yderst ulige fra omtrent intet til 30 Tønder. De deltagende Baade var af alle Slags, fra store Sneseilsbaade af bedste Sort til 3 og 4 rums Nordlandsbaade, ligesom man brugte de Garn, man kunde skrabe sammen.

Den smukkeste Fangst, der forekom i Fiskets første Dage, gjordes ved Notmand Anton Stolt fra Sortland, der i fire paa hinanden følgende Nætter fiskede tilsammen omtrent 116 Maal Sild med én Garnbaad. Prisen var overmaade høit oppe, Kr. 20,00—23,00 pr. Maal. Fisket trak sig langsomt opover Vestfjorden, mere eller mindre langt fra Land og foregik saaledes efterhvert i SO for Balstad, Henningsvær, Skraaven og Brettesnæs. Paa de sidste Steder var Hovedfisket i første Del af September. Ujævnheden af Fangsten vedblev imidlertid i høi Grad. Deltagelsen var noksaa stor, men langtfra som de bedste Tider forrige Aar, paa Grund af ringere og ujævnere Udbytte.

Tilslut gik Silden tillands omtrent overalt rundt *Vestfjorden*, saa at der indtil Udgangen af Oktober var stængt Sild i Svolve, Østnæsfjorden, Raftsundet, Kanstadsfjorden, ved Lødingen, i Fiskfjord, paa Hammerø, i Stegen og flere Steder. Samtidig i Regelen ogsaa Garnfiske.

Der foregik tillige Fiske mange Steder i *søndre Salten*, bedst ved Fuglø. I *Vesteraalen*, hvor et Sildeindsig i Udgangen af August fandt Sted i *Eidsfjorden*, og lidt senere Drivgarnsfiske paa Hadsselfjorden ved Kvitnæs. Til Eidsfjorden strømede en stor Mængde Fiskere og Saltere, som imidlertid snart igjen forlod Stedet, hvor Udbyttet blev forholdsvis ringe. Tillige fandt mindre Indsig Sted i *søndre Senjen*. Der var ogsaa Sild i mindre Maalestok paa Helgeland, mest i *Melø*, dernæst i Sjonen, Herø, Tjøttø og flere Steder.

Da Fisket var fordelt saa viden over og trak sig udover den største Del af Høsten, fik de allerfleste Notfolk mere eller mindre Fangst, og mange Garnfolk samlede heller ikke saa lidet sammen. Fortjenesten var

god og Priserne, om end nedgaaende, dog ret bra længe udover, men tilslut blev dog Fangsterne for rigelige, til at Priserne paa Raavaren kunde holde sig nogenlunde. De sank tilslut saa langt ned, at Fisket ikke svarede synderlig Regning. Dette indtraadte for Garnfolkenes Del allerede tidlig i Oktober. Ogsaa Priserne for den saltede Vare gik hurtigt ned, fra Stængningen begyndte, og den er nu under Vinteren vanskelig at sælge uden til Priser, der neppe lader der være synderlig igjen for Raavaren, naar alle Omkostninger dækkes. Silden har staaet i flere Fjorde senere, og der er stængt betydelige Sildelaas til Agn for Vinterfisket i 1896.

Sidst paa Høsten kom der under Helgelands Kyster temmelig store Stimer af stor Slosild, som fiskedes paa Garn af Hjemfolket og hvoraf nogle faa Laase sattes, deraf en større Fangst i *Aasvær*. Af Silden gik kun 320 i en fiskepakket Tønde. Jeg fik desværre altfor sent Rede paa dette Fiske til at kunne anstille personlige Undersøgelser. Folk, der var med i sidste Storsildeperiode, der afsluttedes i 1874, vil vide, at denne Stim var ægte og ublandet Storsild. 3 Dampere og 1 Galeas fra Hauge-sund lastede af denne Vare i Aasvær til Kr. 2,00 pr. Tønde. Garnsilden leverede et ypperligt Agn til Kveitefisket i November—December i Brønnø.

Om Dampskibes Deltagelse i Fiskerierne.

Under Skreifiskerier deltog flere Dampskibe sydfra og et tilhørende Haalogalandske Dampskibsselskab i Fiskeriet udfor Senjenø og havde sin Station i Gryllefjord, hvorfra nogle reiste sydover igjen, men nedenaanførte fortsatte Fisket i Lofoten og paa Finmarken.

Af disse har jeg erholdt Opgaver over Fangsten og Fordelingsmaaden fra følgende:

1. Dampskibet «*Fram*» fra Bergen, men med en Besætning af 12 Fiskere her nordfra og med Herr Eilert Kildal af Altevig i Bjarkø Herred som Formand, drev Torskefiskeri med Liner og 6 amerikanske Doryer om Vinteren udfor Senjenø, i Lofoten sidst i Fisket og paa Finmarken, men deltog, mig bekjendt, ikke i Sildefisket. Skibet holdt Redskaber og tog Halvdelen af Fangsten. Den anden Halvdel deltes i 15 Lodder, hvoraf de 12 Fiskere tog hver 1 Lod og Skibets ombordværende Mandskab 3 Lodder. Agn og Folkehjælp til Ægningen var en fælles Udgift og fradroges Udbyttet, før Fordelingen foregik. Folkenes Lod beregnedes dem imellem efter den Fiskemængde, hver Baad fangede.

Ved Herr Kildals Velvilje kan jeg hidsætte følgende Tabel over Fangsten:

Fiskepladsen.	Antal Fisk i Stk.	Brutto-Værdi i Kr.	Agn og Ægner-udgifter i Kr.	Netto-Værdi i Kr.	Høieste Mandslot i Kr.	Laveste Mandslot i Kr.	Skibets Andel i Kr.
Senjen . .	27 277	5 939,49	967,57	4 971,92	177,58	155,48	2 475,91
Lofoten . .	13 841	2 009,48	455,64	1 553,84	65,55	56,01	789,61
Finmarken .	35 316	6 087,20	924,55	5 162,65	217,56	180,00	2 581,32
Tilsammen	76 434	14 036,17	2 347,76	11 688,41	460,69	391,49	5 846,84

Folkenes Nettofortjeneste, uden nogen Udgifter for Redskaber, Fangstbaad eller Fartøi, Agn og Ægnerhjælp, men paa egen Kost, udgjorde saaledes fra ca. Kr. 390,00 til ca. Kr. 460,00 pr. Mand for omtrent et halvt Aars Arbeide. Hvorvidt Fartøiets Andel ca. Kr. 5850,00 giver dette nogen Nettofortjeneste, kan jeg ikke opgive, da jeg ikke kjender Rhederiets Udgifter, men Fartøiet er ialfald et mindre og billigt Skib.

2. Dampskibet «Oteren», tilhørende Haalogalandske Dampskibsselskab, drev samme Slags Fiske paa samme Steder under Ledelse af Herr Simon Kildal af Trondenæs som Fiskeformand og Fører. Dennes samlede Fangst opgives til ca. 75 000 Torsk, der gav hver Mand en Nettolod af ca. Kr. 400,00 og Skibet en Bruttoandel af Fangsten af Kr. 6 529,51, medens dets Udgifter til Kul, Hyrer, Assurancepræmie, Agn og Vedligeholdelse udgjorde Kr. 5 684,38. Overskuddet Kr. 1 124,13 er Skibets Udbytte for et halvt Aar til Forrentning m. m. Skibet koster Kr. 22 000,00 og dets Baade — amerikanske Doryer — og Fiskeredskaber ca. Kr. 4 000,00. Saavidt vides, var der ombord paa «Oteren» ogsaa 12 Fiskere.

«Oteren» drev ogsaa Sildefisket med Drevgarn, 5te til 8de August østlig for Moskenæs, 12te og 13de for Henningsvær, 24de—26de August for Brettesnæs, fra 31te August til 3die September paa Eidsfjorden. Idethele fiskedes 44 Maaltønder Sild (ca. 150 Liter) til Værdi Kr. 771,83. Man fiskede ialt 14 Nætter og Fangsten oversteg ingen Gang 6 Tdr. Man brugte fra 20 til 26 Garn af forskjellig Dybde 200, 250 og 300 Masker og havde et Slag (d. e. Garnene nedsænket under Vandfladen) af fra 6 til 18 Favne. Priserne var fra Kr. 23,00 nedtil Kr. 15,00 pr. Maaltønde, og Besætningen udgjorde 9 Mand, der samtlige var fuldt forhyrede. Opgaverne ved Disponenten Hr. R. Kaarbøs Velvilje.

I Drevgarnsfisket efter Sild deltog forøvrigt 6 à 8 Dampskibe, samtlige, undtagen «Oteren», Agnsilbebaade, der paa denne Maade ud-

nyttede Tiden, før deres Virksomhed som Slæbebaad under Natfisket egentlig kom i Gang. Om disse kan jeg anføre følgende:

3. Dampskibet «Langø» drev efter Sild fra 26de Juli til 9de September, fiskede i denne Tid tilsammen $296\frac{2}{3}$ Maal, der udbragtes til Kr. 5 253,46. Skibet havde 9 Mands Besætning, hvoraf de 2 Maskinfolk ikke regnedes med under Loddelingen. Skibet med Fører, Maskinfolk og Stuert tog Halvdelen af Fangsten, medens den anden Halvdel deltes mellem de 7 aktive Fiskere, hvoraf dog kun en var Helloddesmand, hvis Lod udgjorde Kr. 365,34. De øvrige var forhyret og Skibets Rhederi tog deres Lod, ialt altsaa $\frac{13}{14}$ af den hele Fangst. Af Garn brugtes gennemsnitlig 20 Stykker af 300 Maskers Dybde og man brugte 4 til 16 Favne Slag. Priserne varierede fra Kr. 15,00 til Kr. 25,00. Fisket dreves i Vestfjorden sydøstlig for Værø, Moskenæs, Henningsvær og Skraaven, derpaa 2 Nætter i Eidsfjorden, 2 paa Hadsselfjorden udfør Blokken og 2 paa Gavelfjorden. Tilsammen fiskedes i 20 Nætter. Rigeste Fangst faldt 3die August sydøst for Værø med omkring 100 Maal; hvoraf dog kun 65 Maal kom til Benyttelse, Resten maatte kasseres, fordi den bedærvedes, før den kunde leveres. Man bemærke, at hverken «Langø» eller nogen anden af de andre Dampskibe havde indrettet sig for Sildens Aftining af Garnene under Trækningen, men paa gammel norsk-nordlandsk Vis drog Silden ombord i Garnene, saa begge Dele kom sammen i Dyngde. Næst bedste Fangst $66\frac{1}{2}$ Maal gjordes $\frac{6}{8}$ udfør Moskenæs. $\frac{5}{8}$ fangedes samme Sted $26\frac{1}{2}$ Maal. De 2 Nætter paa Hadsselfjorden gav $\frac{5}{9}$ $19\frac{1}{2}$ og $\frac{6}{9}$ 25 Maal. Opgaverne ved Kapteinen, Hr. Aronsens, og Rhederiets Velvilje.

4. Dampskibet «Svolvær» drev Sildefisket i Vestfjorden i 9 Nætter, fra 5te til 10de August, desuden 25de og 26de August og 12te og 13de September med Fangster fra 12 til 1 Maal tilsammen 43 Maal, værd ca. Kr. 600,00, hvoraf Dampskibet tog Kr. 200,00 og hver Mandslot Kr. 65,00. Man brugte 20 Garn gennemsnitlig pr. Nat af 240 Maskers Dybde og 6 Favnes Slag.

Priserne vare fra Kr. 22,00 til Kr. 10,00. Opgaverne er velvillig leveret af Skibets Disponent, Herr O. J. Kaarbø.

5. Dampskibet «Rener», af Hindø Dampskibsselskabs Skibe, begyndte tilligemed «Langø» ihærdigt at søge efter Sild med Drevgarn fra 14de Juli af rundt det yderste af Vestfjorden, men fandt ikke nævneværdig Sild før 26de Juli.

I 5 Nætter i Begyndelsen af August fiskede «Rener» ca. 69 Maaltønder og fortsatte Fisket senere omtrent saalænge som «Langø», men naaede ikke saa stor Fangst.

«Rener» brugte almindeligst 30 Garn fra 240 til 300 Masker dybe og fiskede idethele under Forholde, der lignede «Langøs». Jeg har imid-

lertid ikke Opgaver for længere Tid, end de første 5 Fangst dage SO for Moskenæs, saa noget mere ikke kan opgives dennegang.

Fra de øvrige Dampskibe, der drev Sildefiske, har det ikke lykket mig at erholde Opgaver, men Fangsten gik ikke for nogen paa langt nær saa høit op, som for «Rener» og «Langø», og heller ikke begyndte de at fiske saa tidligt, eller holdt saa jævnt paa. Alle sluttede, da Sildepriserne sank under Kr. 10,00 pr. Maal.

Det er meget prisværdigt, at «Rener» og «Langø» søgte efter Silden i Juli Maaned, og forhaabentlig vil disse Skibes driftige Rhederier fortsætte dermed et følgende Aar. En saadan Eftersøgning kunde let virke, at Silden fandtes tidligere, og at saaledes Fangsten kunde begynde tidligere. Først i Tiden er jo altid Priserne bra, og Udbyttet for Garnfiskere kan da blive saa betydelig bedre end senere. Da Sildefiskets Begyndelse i Regelen falder sammen med Slaatten, vil Antallet af Garnfiskere, ligesom i Aar, ikke blive særdeles betydeligt, før denne vigtige Aan er tilendebragt i Løbet af August.

Uagtet jeg siden 1888 ivrigt har arbeidet for Gjennemførelse af den Reform, at Garnfiskerne skal aftine Silden af Garnene under Trækningen og ved at rote den let i fint Salt allerede i Baaden befri den for Risten, og uagtet jeg har faaet meget Medhold heri og tildels faaet Folk til at begynde dermed, havde jeg dog den Sorg at se, at under Fisket indfor Moskenæs ikke nogen benyttede denne Fremgangsmaade. De tilstedeværende Kjøber-Dampskibe, som det lod til at være af den største Vigtighed at faa Silden, hvordan den saa ud, bare det var Sild, betalte de overmaade høie Priser nærsagt, hvor Silden saa ud, og denne Fristelse kunde de Fiskere, der ellers let havde kommet til at gennemføre Reformen, ikke modstaa, hvorfor det gik hos alle paa den gamle Maade. Man fik jo alligevel Kr. 22,00 og 23,00 pr. Maal.

Silden i Vestfjorden var imidlertid ikke absolut aafri, og den havde tildels lidet Ister. Den taalte idethele ikke, saa godt som senere, en slet Behandling og Følgen af Kjøbernes «Fordringsløshed» i saa Henseende var en stærk Reduktion af denne første Fangst's Godhed. Noget der selvfølgelig havde den største Indflydelse paa Varens Salgbarhed og Forretningens Udbytte, og saaledes bar sin Straf i sig selv.

Det ser fremdeles smaat ud med Raasilds-Kjøbernes Forstaaelse af denne Sag. De kunde til sin egen Fordel ved at fordre velbehandlet Sild og betale denne bedre, saa Fiskerne kunde have ogsaa denne Fremskyndelse, gjøre det meste til at forbedre Garnsildens baade Udseende og indre Kvalitet og derved skaffe baade Afsætning for denne Vare og Fortjeneste paa den til Fordel baade for Fiskere og Tilvirkere.

Bodø 25de Februar 1896.

Ærbødigst

Jens O. Dahl.

Fra

**Inspektøren for Saltvandsfiskerierne
i Finmarkens Amt.**

Herved har jeg den Ære at indberette til det ærede Departement om min Virksomhed fra min Ansættelse som Inspektør indtil 31te December 1895.

Fisket i 1895 har for Finmarkens Vedkommende i det Hele taget været mindre godt. Vinterfisket i de Vær, hvor dette almindeligvis drives, hindredes af stormfuldt Veir, og Loddefisket begyndte sent i Østfinmarken og slog aldeles Feil i Vestfinmarken. Sommerfisket var derimod enkelte Steder i Vestfinmarken meget godt; saaledes var der paa Sørøen et rigt Seifiske, ligesom Linefisket efter Torsk og Kveite var bra paa Bankerne ud for Galten og Sandø. I Porsangerfjorden var Seifisket godt, ligesom Linefisket enkelte Steder paa Magerøen og i Laxefjord slog godt til. I Østfinmarken var derimod Sommerfisket mindre tildels paa Grund af manglende Agn.

Omendskjønt Aarets Fiske for Distriktet saaledes maa regnes under et Middelaars, hjalp dog de høie Priser, der betaltes for al Slags Fisk, til, at Fiskerne klarede sig nogenlunde bra.

Endel Fiskere reiste ihøst til Lofoten for at deltage i Sildefisket; de kom temmelig sent derved, saa deres Fortjeneste vel ikke blev stor, men de gjorde det dog vistnok bedre, end om de havde været hjemme, og vil rimeligvis fortsætte med at reise nedover til Sildefiskerierne om Høsten, naar disse slaar til.

I Slutningen af Marts stødte endel Lodde under Land ved Honningsvaag og Kjølvig, men den blev kun staaende nogle Dage, og Lodden viste sig senere ikke under Land i nogen stor Mængde før henimod Midten af Mai, da store Loddemasser søgte ind Varangerfjorden. Sammen med Lodden kom ogsaa Hval og Torsk, og man fiskede i nogle Dage meget godt saavel inde i Fjorden som ude ved Vardø og Kiberg; men saa viste der sig hele Fjorden over Masser af Sæl, og denne jagede atter Fisken ud, saa Fisket aldeles ophørte for den indre Del af Fjorden; kun ud for Vardø og Kiberg fiskedes fremdeles bra paa Line, naar man kom et Par Mil fra Land, hvor Sælen ikke holdt sig. Hvidehavssælen

har af og til vist sig i Varangerfjorden i Mai paa den Tid, Isløsningen foregaar i Hvidehavet, men aldrig i saa store Masser som i de senere Aar, og skal den fortsætte at komme i saa store Mængder som Tilfældet var sidste Aar, hvilket er at befrygte, hvis den ikke søges udryddet, er jeg bange, at Loddefisket vil blive ødelagt ikke alene for Murmanskysten, men ogsaa for Varangerfjorden og muligens flere Steder i Østfinmarken. En Privatmand i Vadsø udlovede en kort Tid Præmie for hver skudd og ilandbragt Sæl, da han troede, at ivrig Jagt efter den muligens kunde drive den bort; men jeg har liden Tro paa at den Slags Forholdsregler vil hjælpe stort.

Sælens Ynglepladse i og udenfor Hvidehavet søges nu ikke længere af de norske Sælfangere. Sælen faar derfor være i Ro og formerer sig stærkt, og dette antager jeg er den væsentligste Grund til, at saa store Masser af den i de senere Aar har vist sig her.

Hvis ikke Russerne med Kraft vil forsøge at faa dette for Fiskerierne saa skadelige Rovdyr udryddet ved Fangst paa selve Fangstfeltet, Sælens Ynglepladse, vil den vistnok ofte komme til at ødelægge Loddefisket ikke alene paa den murmanske Kyst, men ogsaa tildels i Finmarken.

Hvalfangernes Fangstudbytte var gennemgaaende daarligt, og da Priserne paa Hvalprodukter ogsaa var slette, har de fleste Selskaber vistnok drevet med Tab. En kort Tid i Mai var der store Masser af Hval i Varangerfjorden og paa flere Steder langs Kysten i Østfinmarken, men da Hvalen for det meste holdt sig nær Land, fik Hvalfangerne — paa Grund af Fredningsbestemmelserne — lidet af den. Jeg har ikke den Tro, at Hvalfangsten skader Fiskerierne; men derimod har der specielt iaar været ført stærke og berettigede Klager over, at Affald fra flere af Hvalstationerne føres af Strøm og Vind iland ofte langt fra selve Stationerne, hvor dette ligger og raadner, og hvor Befolkningens Smaafæ æder af dette raadne Stof, bliver syge og dør. At saadant kan ske maa søges forhindret, og forhaabentlig vil ogsaa den nye Hvallov sætte en Stopper for disse beklagelige Forholde.

Den nyanlagte Telegraflinie til Øerne Rølsø og Sorgø vil vistnok vise sig at blive til stort Gavn for disse Øers Fiskevær, og forhaabentlig vil det ikke vare længe, før ogsaa Sørøen kan faa Telegrafforbindelse med det øvrige Land. Værene paa Sørøens Yderside søges nu lidet af Fiskerne, rimeligvis af den Grund at man hverken har Telegraf eller ordentlig Dampskibsforbindelse der. I Fiskeværret Galten har saaledes Handelsmanden Rorbodplads for henimod 500 Fiskere, men omendskjønt der i længere Tid i Sommer var bra med Fisk, roede dog ikke mere end 50 Baade med ca. 150 Mand fra Været; noget Lignende var ogsaa Tilfældet for Fiskeværret Sandø. Hvis disse Sørøens ydre Fiskevær kunde hjælpes til noget bedre Post- og Dampskibsforbindelse, tror jeg dette vilde hjælpe endel paa Forholdene. Det rimeligste synes være, at

Rute No. 3 i Sommermaanederne paa sin Tur til og fra Hammerfest gik paa Ydersiden af Øen og anløb Fiskeværerne der, thi derved vilde man kunne faa direkte Forbindelse med Sydlandet, hvilket ikke alene for Postens Skyld, men ogsaa paa anden Maade kunde blive til Gavn. Saa vidt jeg ved, skal 2 Hvalfangerselskaber ligeledes drive Fangst iaar fra Fjordene paa Ydersiden, og for disse vilde det ogsaa være af stor Betydning at kunne faa direkte Forbindelse med Sydlandet.

Lader det sig ikke gjøre at faa ordnet Farten paa denne Maade, vil jeg henstille til det ærede Departement at søge udvirket, at der ydes et mindre Dampskib lidt Statsbidrag for at optage en ugentlig Rute i Sommermaanederne fra Tromsø med Anløb af Værene paa Sørøens Yderside til Værene paa Rølsø, Sorgø og Hjelmsø. Dette Dampskib kunde da foruden at føre Post, Pasagerer og Varer ogsaa forsyne Værene med Agn. Jeg hørte nemlig i Sommer oftere Beklagelse over, at Agndampskibene saa sjelden anløb Smaaaværene i Vestfinmarken, og at man af den Grund ofte var i Agnmangel. En af de større Agndampskibe kunde man vistnok faa mod et mindre Statsbidrag til at overtage denne Rute, som jeg tror vilde blive til Gavn for Distriktet.

Med Hensyn til Fiskens Behandling og Forædling spores der nogen Bedring, især begynder man at lægge mere Flid paa at faa pen Rundfisk, og enkelte Afskibere har iaar leveret rigtig fin Vare. Endnu mangler det dog meget paa, at man overalt i Finmarken behandler Fisken, som den bør og skal behandles, men jeg har dog den Tro, at man lidt efter lidt vil komme til Erkjendelse af, at det Arbejde, der lægges paa Fisken for at faa en pen og god Vare, betaler sig godt.

Hvis Handelsmænd og Fiskekjøbere vilde gjøre sig til Regel at betale Fiskerne lidt mere end den almindelige Pris for vel sløiet og pent behandlet Fisk, saa det ogsaa for disse vilde lønne sig at behandle Fisken, som den bør behandles, saa vilde ogsaa dette hjælpe til, at man kunde sende en bedre Vare paa Verdensmarkedet.

Der er iaar gjort Forsøg med at sende pent behandlet saltet Torsk i Kasser til Kristiania, og omendskjønt denne Forretning vel ikke endnu har vist sig videre lønnende, tror jeg dog, der med Tiden kan oparbejdes Marked for denne Vare i det sydlige Norge.

Fra Vadsø er der ligeledes iaar gjort Forsøg med at sende Hyse nedlagt i Is til Hull; men omendskjønt Hysen havde holdt sig nogenlunde godt, opnaaede man dog ikke saa høi Pris for den, at Fragt og Omkostninger betaltes; jeg tror derimod, at man med mere Held i Vintermaanederne maa kunde sende Hyse i Is til Trondhjem, især hvis Dampskibsforbindelsen kunde blive noget bedre, saa man slap Omlastning, og Fisken ikke blev altfor mange Dage undervejs.

Fiskemelsfabriken paa Stegelnæs ved Vardø solgtes ifjor til «Stavanger Preserving Komp.», der har anlagt paa dette Sted en større hermetisk Fabrik for Fiskevarer. Det er at haabe, at denne Fabrik, der syssel-

sætter ikke saa faa Kvinder og Mænd fra Vardø, vil komme til at gjøre gode Forretninger, og efterfølges af flere saadanne Anlæg heroppe i Finmarken.

En Fabrik for Fiskeguano er forløbne Aar opført og drevet i Bergsfjord i Vestfinmarken. Denne Fabrik saavel som Espensens Guanofabrik i Vadsø kan oparbeide betydelige Masser af tørrede Fiskehoder og Rygge; men omendskjønt der betales ganske gode Priser for Raastoffet, kastes dog en stor Del af dette i Søen. Forhaabentlig vil det mer og mer gaa op for Befolkningen, at smaa Næringskilder heller ikke er at foragte, og vilde man kun samle og tørre de Hoder, der nu bortkastes, vilde Tusinder af Kroner kunne indvindes for Distriktet. Ældre Folk og Børn, der ikke direkte befatter sig med Fiskeriet, kunde jo saa godt arbejde med dette.

Redningsskøiten «Collin Archer», der saavel ifjor Vinter som i Vinter har været stationeret i Vardø, har været til stor Nytte og Hjælp for Fiskerne. Ingen af Vardø Fiskere er forulykket paa Havet i den Tid, Skøiten har været i Virksomhed, og det er ikke Tvivl underkastet, at flere Fiskere vilde været omkomne paa Sjøen, hvis ikke Skøiten havde været tilstede. Skøitens Fører tog velvilligst efter min Anmodning ugentlige Maalinger af Havvandets Temperatur, disse offentliggjordes i Stedets Avis og var af stor Interesse.

I Slutningen af Marts, da der ingen Fisk var under Land, seilede Skøiten ud paa Sjøen for at prøve, om der ikke var Fiske længere ude. Temperaturen var da under Land 1° +, men steg, eftersom man kom længere udover, til henimod 3° i en Afstand fra Land af 5 à 6 Mile. Prøvefiske forsøgtes hele Veien udover, men man mærkede ikke Fisk, før man kom 5 Mil ud, hvor man drog 200 Torsk i Løbet af et Par Timer. Senere seilede flere Storbaade fulgt af Skøiten ud, hvor Fisken stod og fiskede her i længere Tid. Efter flere Aars Erfaring har jeg observeret ved at tage Temperaturmaalinger om Vaaren, at Loddetorsken ikke gjerne søger under Land, før Vandet har en Temperatur af omkring 2° +, og det er ofte hændt, at Fisken er strøgen fra Land, naar Temperaturen paa Grund af østlige Storme er faldt under denne Varmegrad.

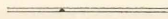
To af Redningsselskabets andre Skøiter var under Loddefisket stationeret i Honningsvaag og Kjøllefjord. Iaar vil 4 Skøiter blive stationeret i Finmarken under Loddefisket. Fra Redningsselskabet er mig sendt 50 Bølgedæmpere af Schjots Patent at benyttes i Baade; omtrent Halvparten af disse er solgt til Fiskere for den billige Pris af Kr. 4,00; den virkelige Pris er Kr. 15,00.

Da Loddefisket nu i flere Aar har slaaet Feil i Vestfinmarken, er Almuens økonomiske Kaar især i den Del af Distriktet ikke rar. Den store og, som jeg tror, ødelæggende Kredit, der gennem Aarrækker er

given Fiskerne, begynder nu mer og mer at indskrænkes inden Rimelighedens Grændser, og dette tror jeg vil vise sig at blive til Gavn for saavel Handelsmænd som Fiskere. Det Afhængighedsforhold mange af Fiskerne staar i til Handelsmændene, og det økonomiske Tryk de lider under, gjør dem dorske og træge; kan de derimod lidt efter lidt blive uafhængige og selvhjulpne Mænd, vil Lysten og Kraften til deres Gjærning voxe.

Vardø den 6te Februar 1896.

G. Sørensen.

Fra
**Inspektøren for Saltvandsfiskerierne
i Finmarken.**

Ifølge det ærede Departements Skrivelse af 17de Oktober ifjor tillodes jeg paa offentlig Bekostning at foretage en Reise til Skotland, England, Belgien og Holland med Tilbageveien over Hamburg og saaledes, at Reisen til Udlandet lagdes langs Kysten over Bergen, for paa denne Reise at sætte mig ind i forskjellige Fiskeriforhold nærmere paapeget i min Skrivelse til det ærede Departement af 8de Oktober, hvori jeg andrager om Tilladelse til at foretage saadan Reise.

I de skotske Fiskerier er der nu empløieret 121 Dampskibe, af disse er 77 Trawlfiskere, medens 44 udelukkende drive Linebrug. Disse 44 Dampskibe repræsenterer en Værdi af £ 67 856; den almindelige Størrelse er Længde i Kjølen 85 Fod, Bredde over Dæk 18 Fod, dyb-gaaende agter 9 à 10 Fod, forud 6 Fod med en Drægtighed af opimod 100 Tons. Dampskibene er saaledes baade temmelig store og kostbare. Fisket med disse drives i Nordsøen i en Afstand af 60 til 200 Sømile fra Land, ja enkelte af dem søger endog helt over mod den norske Kyst; Fangsten, der ises, føres til de skotske og engelske Markeder. Foruden Maskinist og Fyrbøder er der ombord i hvert Dampskib 7 Fiskere, Linerne sættes og trækkes fra selve Dampskibet, der benyttes saaledes hverken Dorryer eller Baade. Til Indhivning af Linerne benyttes af Enkelte et Linespil, der fæstes paa Rækken agtenfor Forriggen; dette Spil faaes hos Fabrikanten, Florence i Peterhead, og koster £ 2.15.

Angaaende Linefiske med Dampskib skrives i den aarlige Indberetning fra «The Fishery Board for Skotland» for Aar 1894 fra Anstruther Distrikt.

«Dampskibes Benyttelse til Linefiske har til en vis Grad bragt Revolution i dette Distrikts Fiskerier. De Fiskere, der er empløierede ombord i disse Dampskibe — Folk fra Collardyke — drive et stort Linefiske hele Aaret rundt. Al Fiskeredskab holdes af Fiskerne selv, medens Dampskibene eies af Kapitalister. I det Første, da disse Dampskibe byggedes for 3 Aar siden, syntes Fiskerne ikke videre om at drive Fiske ombord i Fartøier, der eiedes af andre end dem selv; men hidindtil har

Foretagendet vist sig lønnende saavel for Eiere som Fiskere, og man kan nu let faa Fiskere nok ombord i slige Dampskibe.

Nettoudbyttet af Fangsten deles ligeligt mellem Rederne og Fiskerne. Fiskerne holder selv Linebrug og Garn for paa enkelte Tider af Aaret at kunne tage det nødvendige Agn, dette gjør de fra April til Aarets Udgang, og saalænge de gjør dette, slipper de at betale Andel i Maskinistens og Fyrbøderens Gager, ligesom de selv faar hele Udbyttet af, hvad der indvindes ved Salg af overflødig fanget Agn. Som en Regel tabes lidet Linebrug, og Udgifterne ved at holde de nødvendige Garn for Agntagning er ikke store.

Mandskabet ombord i 5 af disse Dampskibe (35 Mand) fortjente hver i Aarets Løb £ 103, 10 sh.

Et Dampskib, det sidst byggede, begyndte Fiskeriet 17de Februar og havde til Aarets Udgang en Bruttofangst af £ 2169, hvoraf Rederiet udbetaltes 12 $\frac{1}{2}$ pCt. Udbytte, £ 200 blev sat tilside som Forringelse af Værdi, £ 824, 11 sh. udbetaltes Mandskabet — 7 Mand — foruden £ 8 til hver Mand for solgt Agn, altsaa tilsammen £ 125, 16 sh. pr. Mand. £ $\frac{1}{5}$ overførtes til næste Aars Drift.»

Det ser saaledes ud, som Linefiske med Dampskib viser sig meget lønnende saavel for Reder som Fisker over i Skotland, omenskjönt Fiske-dampskibene selv bringer Fangsten frem til de engelske Markeder, hvilket jo maa forringe Fangstdagene betydeligt. Som før nævnt drives Fangsten langt ude i Nordsøen ja helt henimod den norske Kyst, og det kunde derfor være et Spørgsmaal, om man ikke i det sydlige og vestlige Norge, hvor man jo har Dampskibsforbindelse med England flere Gange ugentlig, mere end hidtil burde lægge sig efter at drive Fiske paa samme Maade. Fangsten maatte da — nedlagt i Is — enten bringes til England med de rutegaaende Baade, eller — som Tilfældet nu er fra Island — føre Fisken i egne dertil passende Fiskedampskibe.

De Liner, der benyttes af Skotterne, ere baade sværere og af bedre Kvalitet end de Liner, der almindeligvis benyttes ialfald i Finmarken, og dette er vistnok regningssvarende, da Linetabet derved bliver betydelig mindre.

I de Par sidste Aar har der været Tale om at sende ferk Fisk i Is fra Finmarken og Nordland til de engelske Markeder, og vor Fiskeri-agent i Hull har ivrig arbejdet for at faa en Dampskibsforbindelse istand mellem det nordlige Norge og England med dette Formaal for Øie. Et Rederi i London, Mr. Henrith, havde ogsaa lovet at sætte nogle af sine Dampskibe i Fart paa Finmarken, hvis man kunde sikre disse Dampskibe nogenlunde Last. Jeg har fremholdt denne Rute for Forretningsfolk i Finmarken; men man har havt liden Tro paa, at det vilde svare Regning at sende Fisk paa denne Maade, dels paa Grund af at man fandt det tvivlsomt, at Fisken vilde holde sig fersk saa lang Tid, som det behøvedes for at faa den frem til Markedet og dels af den Grund,

at man ikke altid kunde paaregne at faa Fisken saavidt godt betalt, at der kunde paaregnes Fortjeneste, naar Hensyn tages til den store Udgift, Varen vilde paaføres ved Isning og Fragt; dertil kommer, at man som Forholdene er i Finmarken, ikke altid kunde paaregne at have Last til Dampskibet, da Uveir ofte i ugevis kan hindre Fisket. Jeg har tildels været af samme Mening som Forretningsfolkene deroppe, og de Oplysninger, jeg fik i Hull med Hensyn til Ferkfiskhandelen, bestyrkede mig i dette.

Efter Anmodning fra Fiskeriselskabet i Bergen blev der fra Vardø sendt en Kasse med iset Hyse til Hull, og denne ankom did et Par Dage før min Ankomst til dette Sted. Kassen var sendt med Postskibet til Trondhjem, hvor Fisken omisedes og sendtes videre til Hull. Fisken havde holdt sig godt og var salgbar, omendskjønt den havde været hele 17 Dage underveis, saa man jo fik konstateret, at Fisk, naar den er ordentlig behandlet og iset, taaler at føres fra Finmarken til England ialfald om Høsten og Vinteren, men den Pris der opnaaedes var derimod saa lav, at denne paa langt nær ikke dækkede Omkostningerne. Hyser, der veiede 15 Stone eller ca. 93 Kilo, solgtes for 13 sh. altsaa 12 Øre Kiloet; men da Fragten fra Trondhjem var 5 sh. 8 d. og Udgifterne i Hull ved Salget 3 sh. 9 d. blev der kun 3 sh. 9 d. igjen til at dække Indkjøb af Hysen i Vardø, Isning og Arbeidspenge i Vardø og Trondhjem, samt Fragt fra Vardø til Trondhjem. Denne Forsendelse bragte altsaa Tab, og selv om man kan paaregne noget høiere Pris i England og mindre Udgifter ved Fragt og Salg, naar større Partier sendes, tror jeg dog vanskelig, man kan paaregne at faa mere end Udgifterne betalt, naar Fisk skal sendes med de rutegaende Dampskibe over Trondhjem, og Omisning der er nødvendig. Den Fisk, Fiskeriagenten havde troet, man med størst Fordel kunde sende fra Finmarken til England var Lax, Kveite, Flyndre og Hyse. For Laxens Vedkommende har Priserne i de senere Aar været saa høie i Finmarken, at man omtrent har faaet samme Pris deroppe, som man almindelig kan paaregne at faa i England nemlig 1 sh. 8 d. à 2 sh. pr. Kilo. For Kveite kunde man muligens paaregne at faa 3 à 4 sh. pr. Stone, altsaa 45 à 55 Øre pr. Kilo, men denne Fisk betales ogsaa godt af Russerne i Finmarken om Sommeren, saa det vel er uvist, om Forsendelse til England vilde lønne sig for denne Fiskesorts Vedkommende. I Maanederne Juni til September, da det væsentligste Fiskeforegaar i Finmarken af Hyse, Kveite og Flyndre faar det engelske Fiskemarked god Forsyning af disse Fiskesorter fra Nordsøen og Island, og det vil saaledes ikke lønne sig i den Tid af Aaret, som Forholdene nu er, at sende iset Fisk af nogen Slags fra Finmarken. — Skulde man med Fordel kunne sende iset Fisk fra Finmarken til England, maatte Transporten være hurtig og Fragten nogenlunde billig, og dette kunde ikke opnaaes paa anden Maade, end at der ydedes Statsbidrag til en Dampskibrute fra Tromsø med Anløb af enkelte Steder i Nordland til

Grimsby og London. I Forbindelse med denne Rute maatte da sættes et mindre Dampskib, der fra Fiskeværerne i Finmarken bragte den isede Fisk til Tromsø for at omlastes i Englandsskibet. Kunde man paa denne Maade faa sendt Fisk til rimelig Fragt over til England, vilde den nok kunde sendes med Fordel, og jeg tvivler da heller ikke paa, at adskillig Fisk fra Nordland og Finmarken vilde komme til at gaa den Vei.

Ved Herr Fiskeriagent Johnsens Hjælp fik jeg i Hull Anledning til at bese en større Guanofabrik, hvor man aarlig fabrikerede ca. 2000 Tons Guano. Som Raastof benyttedes Fiskehoder og Fiskeaffald samt Sild og Affald fra Slagterierne. Saavel Fiskehoder som Fiskeaffald bragtes lige i Tørrekjædlerne uden først at koges eller sønderlemmes, og Tørringen foregik paa den Maade, at Damp førtes ind imellem to store horisontaltliggende Jernkjædler og derved ophedede Inderkjædelen, hvori Raastoffet var. En omdreieende Axel med Skovler i Inderkjædelen satte Stoffet i Bevægelse. Til Tørringen behøvedes 5 à 6 Timer, hvorefter Kjædlerne tømtes og fyldtes paany. Ved større Fabrikker for Fiskeguano vilde vistnok denne Tørremethode være at foretrække for den før beskrevne, der benyttedes i Fabrikken ved Kobbervig; men i mindre Fabrikker, tror jeg, det Tørreapparat, der leveres fra Kampens mek. Værksted, vil være mere anvendeligt.

Et større Røgeri, der beskjeftigede ca. 50 Arbeidere, og hvor man væsentlig røgede Sild og Hyse, besaa jeg ligeledes; men da Røgemethoden var den ogsaa hos os almindelige, anser jeg det ikke nødvendigt nærmere at beskrive denne. Røget Hyse solgtes paa Udsalgsstederne i Hull til en Pris à 2 d. pr. \mathfrak{R} = 15 Øre, altsaa betydeligt billigere end man kan faa denne Vare for i Kristiania.

Til Hamburg ankom jeg den 11te December og opholdt mig der til 14de, da jeg reiste med Dampskib tilbage til Kristiania. Jeg besøgte de fleste af de Firmaer, der modtager Fiskevarer fra Finmarken, og det glæder mig fra flere af disse at høre, at man iaar for de fleste Afskiberes Vedkommende var vel tilfreds med Finmarksfisken. Specielt omtaltes, at man fra en Afsender i Vardø havde faaet særdeles pen Tørfisk, hvorfor ogsaa denne opnaaede en meget god Pris for sin Vare. Vil man i Finmarken lægge tilstrækkelig Flid paa en omhyggelig Behandling af sin Rundfisk, vil man i de fleste Tilfælde kunde opnaa samme Pris, som der betales for Tromsø og Lofotvare.

Selskabet «Nordkaps» agent i Hamburg, Herr Rudolf Kanzow, skaffede mig Anledning til at bese et større Fryseri, hvor Herr Kanzow havde leiet to store Rum til Opbevaring af frossen Fisk. Han beklagede, at der iaar ikke blev bragt frossen Hyse fra Vardø, da han kunde have solgt store Partier til Sweitz og mente, at der mer og mer vilde blive Afsætning for denne Vare. I Fryseriet opbevaredes, da jeg var der, en hel Del frossen Lax i Kasser, der var sendt til Hamburg helt fra Stillehavskysten og alligevel kunde sælges til en Pris à 50 til 90 Øre pr.

Ø efter Kvalitet og Størrelse. Hver Lax var indpakket i Pergamentpapir, hvorpaa var trykt med store Bogstaver i det engelske, tyske og franske Sprog:

«Nødvendig Underretning for Forhandlere. Instruer deres Kunder at lægge Laxen i koldt Vand, saa den kan skyde Is. Frossen Fisk maa ikke koges, før den er fuldstændig optøet».

Denne Forholdsregel er ogsaa aldeles nødvendig, hvis den frosne Fisk skal blive velmagende, og ofte har det vistnok hændt, at man har fundet frossen Fisk slet af den Grund, at man ikke har ladet den skyde Is i koldt Vand, før den er lagt i Gryden.

G. Sørensen.

Fra
Amtmanden i Finmarkens Amt.

Herved har jeg den Ære at afgive Indberetning om Udbyttet af dette Amts Sommer- og Høstfiske samt af Haakjærringfangsten og øvrige Ishavsexpeditioner m. V. i Aaret 1894.

A. Sommer- og Høstfiske efter Sei, Torsk m. V.

Efter Sammendrag af de fra Lensmændene indkomne Opgaver er der i Sommeren og Høsten 1894 opfisket:

a.	Torsk, Sei, Kveite, Flyndre, Hyse, Uer m. V. solgt i raa eller saltet Tilstand til Russerne for 25 568 Matter Mel (Matten veier ca. 144 Kg.), som efter dets Pris ved Salg til Almuen er ansat til.	Kr. 385 996,00
b.	352 240 Kg. Rotskjær, som angives udbragt til. »	99 563,50
c.	1 210 690 Kg. tør Sei af alle Størrelser . . . »	163 268,80
d.	Forskjellige Fiskevarer, saasom Torsk, Hyse, Sei solgt i raa Tilstand til de norske Handelsmænd eller til Russerne mod andre Varer end Mel, Rundfisk og Titling fra Høstfisket, Uer, Lax fanget ved Kysten m. V. udbragt til en Pengeværdi af »	492 075,80
e.	28 559 hl. Lever udbragt til »	240 070,00
		<hr/> Kr. 1 380 974,10

Den tilsvarende Sum var i 1893 Kr. 1 629 548,75
i 1892 Kr. 1 647 905,00, i 1891 Kr. 1 659 624,00, i 1890 Kr. 1 139 388,00
og i 1889 Kr. 1 321 247,00.

For de forskjellige Distrikter inden Amtet stiller Udbyttet af dette Fiske sig saaledes som efterstaaende Tabel viser:

Distrikt.	a. Raafisk.			b. Rotskjær.			c. Tørret Sei.			d. For- skjellige Fiske-	Heraf Lax og Sørrret.		e. Lever.			I alt.
	Antal Matter Mel.	Pris pr. Matte.	Værdi Kr.	Antal Kg.	Pris pr. 20 Kg.	Værdi Kr.	Antal Kg.	Pris pr. 20 Kg.	Værdi Kr.	varer (se Litr. d). Værdi Kg.	Antal Kg	Værdi Kr.	Antal hl.	Pris pr. hl.	Værdi Kr.	
Alten	>	>	>	1 800	5,00	450,00	16 800	3,50	2 940,00	4 008,00	3 500	2 800,00	94	8,00	752,00	8 150,00
Talvik	700	15,00	10 500,00	12 000	5,00	3 000,00	190 000	3,00	28 500,00	7 500,00	3 600	2 500,00	1 150	8,00	9 200,00	58 700,00
Loppen—Øx- fjord	120	18,00	2 160,00	5 000	5,00	1 250,00	10 000	2,50	1 250,00	2 000,00	90	90	150	8,00	1 200,00	7 860,00
Hasvik	1 454	15,00	21 810,00	24 000	5,50	6 600,00	36 400	2,50	4 550,00	12 000,00	6 000	6 000,00	1 700	8,00	13 600,00	58 560,00
Hammerfest Herred	2 500	15,00	37 500,00	5 000	6,00	1 500,00	450 000	2,50	56 250,00	10 000,00	2 500	2 000,00	4 000	7,00	28 000,00	133 250,00
Hammerfest By	1 800	16,00	28 800,00	15 000	7,00	5 250,00	5 500	4,00	1 100,00	600,00	750	290,00	675	7,50	5 062,50	40 812,50
Kvalsund	1 000	15,00	15 000,00	2 000	6,00	600,00	200 000	2,50	25 000,00	2 000,00	200	160,00	1 000	7,00	7 000,00	49 600,00
Maasø	7 820	16,00	125 120,00	200 000	6,00	60 000,00	250 000	3,00	37 500,00	80 300,00	400	300,00	7 500	8,00	60 000,00	362 920,00
Repvaag	533	13,00	6 929,00	9 440	5,00	2 360,00	>	>	>	13 119,80	>	>	950	6,50	6 175,00	28 583,80
Kjelvik Her- red forøv- rigt	740	15,00	11 100,00	560	4,50	126,00	>	>	>	6 018,00	>	>	378	8,00	3 024,00	20 268,00
Kistrand	590	15,00	8 850,00	38 500	4,50	8 662,50	30 990	2,40	3 718,80	4 672,00	675	610,00	402	7,00	2 814,00	28 717,30
Lebesby og Kjøllefjord	1 200	15,00	18 000,00	12 000	5,00	3 000,00	12 000	2,00	1 200,00	10 000,00	600	370,00	1 000	8,00	8 000,00	40 200,00
Berlevaag	180	13,00	2 340,00	3 500	5,00	875,00	>	>	>	31 500,00	>	>	735	9,50	6 982,50	41 697,50
Tanens Her- red forøv- rigt	950	13,50	12 825,00	12 000	5,00	3 000,00	>	>	>	21 000,00	7 500	6 850,00	700	8,00	5 600,00	42 425,00
Næsseby	150	14,00	2 100,00	2 000	4,00	400,00	>	>	>	400,00	>	>	120	8,00	960,00	3 860,00
Nordvaran- ger	916	13,00	11 908,00	2 000	5,00	500,00	>	>	>	272,00	>	>	540	8,00	4 320,00	17 000,00

Sydvaranger .	620	14,00	8 680,00	1 400	6,00	420,00	9 000	2,80	1 260,00	16 539,00	12 718	10 097,00	410	8,00	3 280,00	30 179,00
Vadsø By . .	420	12,00	5 040,00	3 200	6,00	960,00	»	»	»	600,00	»	»	250	9,00	2 250,00	8 850,00
Kiberg	917	14,00	12 838,00	2 000	4,00	400,00	»	»	»	8 362,00	«	»	600	9,00	5 400,00	27 000,00
Vardø Herred forøvrigt. . .	1 458	12,00	17 496,00	840	5,00	210,00	»	»	»	31 185,00	»	»	1 805	10,00	18 050,00	66 941,00
Vardø By . .	1 500	18,00	27 000,00	»	»	»	»	»	»	230 000,00	«	»	4 400	11,00	48 400,00	305 400,00
Ialt . . .	25 568		385 996,00	352 240		99 563,50	1 210 690		163 268,80	492 075,80	38 533	32 067,00	28 559		240 070,00	1 380 974,10

A n m . : I Maasø er under Sommerfisket saltet til Klipfisk 230 000 Stkr. Torsk til en Værdi af Kr. 46 000,00, der ikke er medtaget her.

Med Hensyn til Deltagelsen i Sommer- og Høstfisket 1894 tillader jeg mig at henvise til nedenstaaende Tabel, der ogsaa udviser Gjennemsnitslot og høieste Lot i de forskjellige Distrikter:

Distrikt.	Deltagere.		Gjennemsnitslot.		Høieste Lot.	
	Ialt.	Heraf ikke hjemmehørende i Distriktet.	For Hjem-folket.	For Fremmede.	For Hjem-folket.	For Fremmede.
Alten Herred	100	>	Kr. 40,00	>	Kr. 70,00	>
Talvik Do.	820	20	70,00	15,00	220,00	30,00
Loppen—Øxfjord Do.	105	>	75,00	>	>	>
Altens Fogderi	1 025	20				
Hasvik Herred	584	474	50,00	105,00	90,00	175,00
Hammerfest Do.	780	430	150,00	200,00	200,00	250,00
Hammerfest By	261	210	105,00	240,00	150,00	300,00
Kvalsund Herred	320	50	150,00	150,00	200,00	180,00
Maasø Do.	3 000	2 520	136,50	136,00	250,00	250,00
Repvaag i Kjelvik Herred	308	258	70,00	100,00	100,00	130,00
Kjelvik Herred forøvrigt.	280	100	80,00	65,00	110,00	90,00
Kistrands Herred	320	30	90,00	80,00	120,00	>
Hammerfest Fogderi	5 853	4 072				
Lebesby og Kjøllefjord Herred	730	400	100,00	80,00	300,00	200,00
Berlevaag i Tanens Herred.	350	200	100,00	100,00	200,00	150,00
Tanens Herred forøvrigt.	550	60	76,78	80,00	150,00	>
Næsseby Herred	126	6	30,00	50,00	50,00	>
Tanens Fogderi	1 756	666				
Nordvaranger Herred	300	>	57,00	>	210,00	>
Sydvaranger Do.	354	>	85,00	>	380,00	>
Vadsø By	190	>	47,00	>	75,00	>
Varanger Fogderi	844	>				
Kiberg i Vardø Herred	500	380	100,00	10,00	120,00	100,00
Vardø Herred forøvrigt	605	466	106,00	83,00	190,00	147,00
Vardø By	1 575	1 175	300,00	200,00	450,00	350,00
Vardø Fogderi	2 680	2 021				
Finmarkens Amt 1894	12 158	6 779				
— — 1893	13 466	8 136				
— — 1892	12 688	7 300				
— — 1891	10 953	5 937				
— — 1890	11 614	6 467				

Russiske Fiskerbaade deltog ikke i Sommerfisket fra noget Vær med Undtagelse af Kiberg, hvor der henlaa delvis indtil 30te Juni 28 Snekker og 12 Baade med en Besætning af 148 Mand, der havde en Fangst af ca. 25 000 Stkr. Torsk.

Den gjennemsnitlige Mandslot under Sommerfisket udgjorde Kr. 96,11 for Hjemfolket og Kr. 105,88 for Fremmede.

I Tuskhandelen med Russerne betaltes 20 Kg. Rugmel med fra 10—25 Kg. stor Kveite, fra 20—30 Kg. smaa Kveite, fra 16—60 Kg. Torsk og Uer, fra 30—160 Kg. Flyndre, fra 50—160 Kg. Hyse og fra 40—120 Kg. Sei.

De vexlende Priser beror væsentlig paa Tilstrømningen af Kjøbefartøier, men ogsaa for en Del paa Fiskens forskjellige Størrelse.

Under Fisket forulykkede 3 Mand, 2 i Vardø Herred og 1 i Vardø By.

B. Sildefisket.

a. Et ubetydeligt Fedsildfiske indtraf i Tanen i Oktober og i Syltefjord i Vardø Herred i Juli og August.

Deltagelsen og Udbyttet viser nedenstaaende Tabel:

Distrikt.	Antal Fiskere.			Antal Baade.	Antal Notlag.	Opfisket.		Pris pr. hl.	Samlet Værdi
	Ialt.	med Garn.	med Not.			med Garn.	med Not.		
Vestertanen i Tanens Herred	24	24	—	12	—	60	—	Kr.	Kr.
Syltefjord i Vardø Herred	23	—	23	—	2	—	2 660	4,00	10640,00
Ialt	47	24	23	12	2	60	2 660		11 140,00

b. Af Vaarsild opfiskedes med Not udover Vaaren i Næsseby og Sydvaranger henholdsvis 1 000 og 1 875 hl. til Værdi af henholdsvis ca. Kr. 4 000,00 og Kr. 30 000,00. I Sydvaranger foregik Fisket fra 5 Fartøier, hvoraf 3 Dampskibe. Fartøiernes Besætning udgjorde 36 Mand, hvoraf Dampskibenes 26 Mand, og deres Drægtighed 485 Ton, hvoraf Dampskibenes 360.

Saavel Sommersilden som Vaarsilden er væsentlig benyttet til Agn.

Ingen Kjøbefartøier fremmødte ved disse Fiskerier, ligesom heller intet Menneskeliv gik tabt.

C. Haakjærringfiske.

Deltagelsen i og Udbyttet af dette Fiske vil erfares af nedenstaaende Opgave, der tillige viser Værdien efter den for Mandskabets Part bestemte Pris.

Hjemsted.	Baade.		Fartøier.			Opfisket Lever.	Værdi.
	Antal.	Besætning.	Antal.	Drægtighed.	Besætning.		
				Ton.		Hl.	Kr.
Hammerfest By	—	—	5	134	26	1 608	16 077,00
Berlevaag i Tanens Herred .	2	8	—	—	—	70	700,00
Vardø By }	8	24	—	—	—	266	2 660,00
	—	—	6	93	22	1 000	10 000,00
Ialt	10	32	11	227	48	2 944	29 437,00
mod i 1893	14	18	10	204	45	2 616	26 564,00
» i 1892	12	36	10	177	47	2 125	22 958,00
» i 1891	9	20	9	184	39	2 207	25 110,00
» i 1890	15	57	14	257	66	2 138	22 723,00

Baadenes Udbytte fordeltes for Berlevaags Vedkommende saaledes, at Baadeierne fik $\frac{1}{3}$ af Fangsten og Mandskabet de $\frac{2}{3}$ til Fordeling. I Vardø fik Mandskabet $\frac{3}{4}$ og Baadeierne $\frac{1}{4}$ af Fangsten.

Udbyttet af Fartøierne fordeltes for Hammerfests Vedkommende saaledes, at Rederiet erholdt $\frac{2}{3}$ for Fartøi, Proviant og øvrig Udrustning, og Mandskabet $\frac{1}{3}$. For Vardø erholdt Rederiet $\frac{1}{3}$ og Mandskabet, der holder sig selv Kost, $\frac{2}{3}$ til Fordeling. Lønningsbetingelserne for Skipperen er heller ikke nu opgivet.

Den gennemsnitlige Mandslot anslaaes for Hammerfest til ca. Kr. 206,00, mod i 1893 til Kr. 236,00, i 1892 til Kr. 171,00, i 1891 til Kr. 242,00 og i 1890 til Kr. 100,00, for Berlevaag ca. Kr. 58,00, for Vardø for Baadfiskerne ca. Kr. 83,00 og for Fartøibesætningen ca. Kr. 303,00 mod i 1893 Kr. 124,00, i 1892 Kr. 114,00, i 1891 Kr. 143,00 og i 1890 Kr. 147,00.

Fartøiernes Bruttoudbytte pr. Ton udgjorde for Hammerfest ca. Kr. 80,00 mod i 1893 Kr. 90,00, i 1892 Kr. 115,00, i 1891 Kr. 135,00 og i 1890 Kr. 76,00.

I Vardø udgjør det samme Udbytte Kr. 36,00 mod i 1893 Kr. 114,00 i 1892 Kr. 67,00, i 1891 Kr. 60,00 og i 1890 Kr. 58,00.

Fangsten dreves for Hammerfest og Vardøs Vedkommende som tidligere dels paa Bankerne udenfor Kysten og dels ved Spitsbergen. For Berlevaag dreves Fangsten paa Tanadybet 2 à 3 Mil fra Land.

Fangstredskaberne var paa samtlige Steder den almindelige Haa-kjærringjuks.

Ingen Mand forulykkede, ligesom der heller ikke indtraf noget Forlis.

D. Fangst efter Hvalros, Kobbe m. V. i Polaregnene.

Denne Fangst dreves i 1894 fra Hammerfest med 24 Fartøier, drægtig 965 Ton, med en Besætning af 236; fra Vardø med 1 Fartøi, drægtig 39½ Ton, med 10 Mands Besætning.

Udbyttet udgjorde efter de for Mandskabets Part betalte Priser:

For Hammerfest	Kr. 100 296,00
» Vardø.	» 5 400,00
	<hr/>
Ialt	Kr. 105 696,00

Udbyttet fordeltes saaledes, at Rederiet for Fartøi og Udrustning fik $\frac{2}{3}$ og Mandskabet $\frac{1}{3}$ til Deling. Om Aflønningen for Fører og Harpuner er ingen Oplysning meddelt.

Den gennemsnitlige Mandslot udgjorde for Hammerfest ca. Kr. 142,00 og for Vardø Kr. 180,00 mod Kr. 157,00 i 1893, Kr. 181,00 i 1892, Kr. 158,00 i 1891 og Kr. 165,00 i 1890. Redernes Bruttofortjeneste pr. Ton udgjorde for Hammerfest ca. Kr. 69,00 og for Vardø ca. Kr. 91,00 mod Kr. 77,00 i 1893, Kr. 87,00 i 1892, Kr. 78,00 i 1891 og Kr. 87,00 i 1890.

Fangsten, der som tidligere er drevet under Spitsbergen og delvis under Novaja Semlja, gav et Udbytte af 221 Hvalros, 11 855 Kobber, 4 Hvidfisk, 83 Bjørne, 33 Rensdyr, 227 Kg. Dun samt 229 Kg. Hvalros-tænder. Ingen Mand forulykkede; intet Forlis indtraf.

E. Hvalfangst.

I 1894 fangedes fra Dampskib:

I Loppen—Øxfjord Herred	29 Hval til Værdi	Kr. 8 700,00
- Hasvik	» 172 » - »	» 172 000,00
- Maasø	» 177 » - »	» 200 000,00
- Tanens	» 135 » - »	» 100 000,00
	<hr/>	
Overføres	513 Hval til Værdi	Kr. 480 700,00

	Overført . . .	513 Hval til Værdi	Kr. 480 700,00
I Vardø	Herred . . .	253 » - » »	250 000,00
- Sydvaranger	» . . .	113 » - » »	68 400,00
	Ialt . . .	879 Hval til Værdi	Kr. 799 100,00
Desuden ilanddrevet eller dræbt paa			
anden Maade:			
I Maasø	Herred	1 » - » »	320,00
- Vardø	»	2 » - » »	500,00
- Sydvaranger	»	1 » - » »	150,00
	Ialt . . .	883 Hval til Værdi	Kr. 800 070,00
<hr/>			
I 1893 fangedes	1 252 Hval til Værdi	. . .	Kr. 1 466 700,00
- 1892	» 1 083 » - »	»	1 168 000,00
- 1891	» 639 » - »	»	776 200,00
- 1890	» 581 » - »	»	686 100,00
- 1889	» 604 » - »	«	756 000,00

Nedenstaaende Tabel udviser det samlede i Handelen komne Bruttoudbytte af dette Amts Fiskerier, Expeditioner til Ishavet m. V. i Aarene 1885—1894:

Fiskerier.	1894.	1893.	1892.	1891.	1890.	1889.	1888.	1887.	1886.	1885.
	Kr. 1 000.00	Kr. 1 000.00	Kr. 1 000.00	Kr. 1 000.00	Kr. 1 000.00	Kr. 1 000.00	Kr. 1 000.00	Kr. 1 000.00	Kr. 1 000.00	Kr. 1 000.00
Vinter- og Vaarfisket	2 681,3	2 549,0	3 805,8	2 907,9	1 824,9	3 937,1	1 782,0	1 703,0	1 442,0	2 589,0
Sommer- og Høstfisket	1 426,9	1 629,5	1 647,9	1 659,6	1 139,4	1 321,2	1 056,0	932,9	1 072,0	1 037,0
Fedsildfisket	11,1	—	—	—	0,2	31,2	2,6	4,3	13,0	—
Vaarsildfisket	34,0	5,2	5,8	10,0	11,6					
Haakjærringfisket	29,4	26,5	22,9	25,1	22,7	15,5	37,3	40,5	39,5	51,0
Ishavsexpeditioner	105,7	116,2	137,7	125,2	131,2	103,4	123,0	179,2	89,5	88,0
Hvalfangsten	800,0	1 466,7	1 168,0	776,2	686,0	756,0	726,0	824,9	506,0	1 214,0
Ialt	5 088,4	5 793,1	6 788,1	5 504,0	3 816,0	6 164,4	3 726,9	3 684,8	3 162,0	4 979,0

*) Heri indbefattet Værdien af den under Sommerfisket i Maasø til Klipfisk tilvirkede Torsk.

I Ærbødighed

N. Prebensen.

Fra

Amtmanden i Finmarkens Amt.

Herved har jeg den Ære at indgive Beretning om dette Aars Vinter- og Vaarfiske inden Finmarkens Amt.

For Østfinmarken stødte Lodden under Land i Løbet af April Maaned, dog for enkelte Vær ved Varangerfjorden noget tidligere. Den forsvandt gjennemgaaende omkring Midten af Mai, men forekom dog for et Par Vær til ud i Midten af Juni. Naar undtages Sandø, hvor Lodde er angivet at være kommet under Land den 26 Februar og igjen forsvundet den 12te April samt Medfjord og Loppen.—Øxfjord, hvor lidt Lodde formerkedes i de sidste Dage af Marts, stødte Lodden dette Aar ikke under Land i Vestfinmarken.

Ved enkelte Vær i Varangerfjorden begyndte Fisket allerede i Begyndelsen af Marts, men større Fisketyngde stødte dog for Østfinmarken først under Land i sidste Halvdel af April. Fisket sluttede gjennemgaaende i sidste Halvdel af Mai, men vedvarede dog paa enkelte Steder til Opsynets Ophør den 9de Juni og tildels endnu længere. For Vestfinmarken har intet egentlig Loddefiske fundet Sted. Det Lille, som er opfisket, er for det meste angivet som «Gotfisk» eller «Grundfisk».

Vinteren 1893—94 foregik der for Kjølvik og Honningsvaagene samt for Kjøllefjord et ikke ubetydeligt Fiske.

Efter de modtagne Opgaver udgjorde Antallet af de under Fisket forulykkede 26.

Tællingen af Fiskere, Baade og Fartøier fandt Sted den 10de Mai.

Nedenstaaende Tabel viser Fordelingen af den fiskende Almue og Baadene paa de forskjellige Vær inden Finmarken paa Tællingsdagen.

Fiskevær.	Mænd.	Baade.	Fiskende fra Fartøi.	Udlæn- dinger.
Loppen Øxfjord	90	30		
Hasvik, Bredvik og Sørvær	80	25		
Galten, Bøle og Aafjord	51	16		
Kvalsund	235	95		
Medfjord	67	23		
Sandø	78	24		
Hammerfest Herred forøvrigt	285	125		
Hammerfest By	103	27		
Rolfsø	308	92		
Ingø	520	140		
Havøsund, (Maasø)	183	63		
Hjelmsø	149	39		
Gjæsvær	41	12		
Skarsvaag	15	4		
Helnæs, Kamøvær og Opnan	98	35		
Kjelvik og Honningsvaagene	574	161		
Sværholt	71	22		
Kjøllefjord	33	9		
Skjøtningberg og Kjelsvik	49	15		
Bønæs, Sandfjord og Roren	29	13		
Mehavn	21	6		
Gamvik og Stenvaag	20	5		
Finkongkjeilen og Losvik	658	204		14
Berlevaag	148	40		
Baadsfjord og Makur	444	106		
Syltefjord	1 634	365		
Havningberg	1 172	319	8	6
Vardø By	4 565	1 105		140
Persfjord og Smaaværene	62	19		1
Kiberg	468	139		134
Kramvik	108	33		6
Store Ekkerø	89	28		
Lille Ekkerø	56	17		17
Vestre Jakobselv	99	33		3
Nordvaranger Herred forøvrigt	210	69		14
Vadsø By	395	125		32
Næsseby	223	81		3
Bugønæs	68	23		6
Grændse Jakobselv	10	3		
Sydvaranger Herred forøvrigt	178	50		
Ialt	13 687	3 740	8	376

Af disse var udrustede :

Med Garn	98 Mand.	27 Baade.
» Line	4 410 —	1 421 —
» Dybsagn	512 —	125 —
» Garn og Line	47 —	13 —
» Line og Dybsagn	4 808 —	1 178 —
» alle Redskaber	3 812 —	976 —

Af de paa Tællingsdagen i Finmarken værende Fiskere og Baade vare fra:

Hjemsted.	Mænd.	Baade.	Hjemsted.	Mænd.	Baade.
Kristiania	1		Kristiansund	16	1
Laurvik	5	3	Trondhjem	8	
Skien	1		Bodø By	28	4
Arendal	1	1	Tromsø By	140	46
Bergen	5		Hamerfest By	99	25
Aalesund	9		Vardø By	568	255
Vadsø By	367	151	Hadsel	40	7
Trondhjems Stifts Land-			Øxnæs og Langnæs	60	16
distrikter	44	3	Bø og Malnæs	15	4
Bindalen	13	3	Dverberg Andenæs	36	6
Brønø	57	10	Sortland	56	13
Vægø	35	8	Kvædtjord	326	68
Tjøtø og Vivelstad	58	18	Trondenæs og Sand	489	137
Alstahaug og Stammæs	182	39	Berg og Torsken	46	6
Herø	172	41	Tranø, Dyrø og Sør-		
Vefsen	28	6	reisen	725	148
Næsne og Dønnæs	85	14	Maalselven og Bardo	133	27
Hemnæs og Korgen	65	11	Astafjord og Salangen	820	185
Mo	24	2	Lenvik og Hillese	633	127
Lurø og Trænen	6	1	Balsfjord og Malangen	593	124
Rødø og Melø	161	33	Tromsøundet	378	84
Gildeskaal	10	2	Karlse	210	42
Beiern	13	3	Lyngen og Sørfjord	618	150
Skjerstad	57	19	Skjervø, Nordre Reisen		
Saltdalen	39	6	& Kvænangen	781	203
Bodø Langsogn	4		Loppen og Øxfjord	148	44
Folden	12	3	Hasvik	83	26

Hjemsted,	Mænd.	Baade.	Hjemsted.	Mænd.	Baade.
Stegen & Ledingen . .	89	15	Alten og Kaafjord . .	127	27
Hammerø	19	4	Talvik	131	32
Tysfjorden	31	5	Hammerfest Landsogn	432	175
Ofoten	226	48	Kvalsund	274	108
Lødingen og Hol . . .	139	41	Maasø	445	157
Vaagen og Gimsø . . .	85	17	Kjelvik	254	82
Borge og Valberg . . .	63	9	Kistrand	188	49
Buksnes og Hol	32	8	Karasjok	6	
Flakstad og Moskenæs .	19	6	Lebesby og Kjøllefjord	113	40
Værø og Røst	2		Tanen og Gamvik . . .	537	169
Nordvaranger	381	153	Næsseby og Polmak . .	318	104
Vardø Landsogn	414	235	Sydvaranger	483	122
Sverige	1		Finland	109	
			Rusland	266	9
			Ialt	13 687	3 740

Det tilsvarende Antal Fiskere og Baade paa Tællingsdagen i de 5 foregaaende Aar var:

i 1889	14 282	Mand	(hvoraf 925 Udlændinge)	med	3 917	Baade
- 1890	15 861	—	(» 695 —»—)	»	4 289	—
- 1891	15 596	—	(» 565 —»—)	»	4 123	—
- 1892	19 383	—	(» 768 —»—)	»	5 275	—
- 1893	15 803	—	(» 615 —»—)	»	4 219	—

Betræffende de i Finmarkens Fiskevær paa Tællingsdagen værende Kjøbefartøier meddeles saadan Fortegnelse:

Stedernes Navne.	Antal.	Drægtighed.	Samlet Besætning, Førere iberegnet.
A. Efter Hjemsted			
Hardanger	1	41	4
Bergen	32	1 900.95	184
Aalesund	5	178	22
Molde	3	204	17
Kristiansund	59	3 179.45	291
Trondhjem	11	524	53
Nordmøre	1	65	6
Valdersund	1	51	4
Hammerfest	6	178	24
Indherred	4	182	20
Fosen	1	35	4
Namdalen	3	184	15
Helgeland	5	246	24
Salten	4	212	21
Lofoten og Vesteraalen	3	105	14
Senjen og Tromsø	24	959.42	111
Finmarkens Landdistrikt	2	58	6
Rusland	10	690.41	48
Ialt	175	8 993.23	868
B. Efter Fiskevær.			
Hasvik, Brevik og Sørvær	6	315	31
Galten	1	41	5
Hammerfest By	5	235	25
Rolfso	2	102	9
Ingø	5	199.42	24
Havøsund (Maaso).	5	188	21
Kjelvik og Homningsvaagene	4	161	17
Kjøllefjord	1	50	5
Torskefjord	1	20	2
Viken	1	40	3
Finkongkjeilen	5	201	22
Baadsfjord og Makur	7	287.50	31
Syltefjord	20	1 064	103
Havningberg	10	493.90	63
Vardø By	96	5 315	477
Kiberg	2	98.41	8
Vadsø	2	73	10
Bugønæs	2	109	12
Ialt	175	8 993.23	868

I de anførte Opgaver er medtaget de Fartøier, som med fuld Last havde forladt Finmarken, forinden Tællingen fandt Sted.

Med Hensyn til den samlede Deltagelse i Fisket tillader jeg mig at henvise til nedenstaaende Tabel, hvilken indeholder Oplysning om Antallet af Fiskere og Baade samt Skøiter, som for kortere eller længere Tid tog Del i Loddefisket i de forskjellige Vær.

Fiskevær.	Mænd.	Baade og Skøiter.
Loppen Øxfjord	150	45
Hasvik Herred	690	193
Kvalsund	235	95
Medfjord	77	24
Sandø	81	24
Hammerfest Herred forøvrigt	285	125
Hamerfest By	30	12
Rolsø	308	92
Ingø	520	140
Havøsund (Maasø)	202	72
Hjelmso	172	47
Gjæsvær	91	30
Skarsvaag	12	4
Kjelvik og Honningsvaagene	1 107	303
Lebesby og Kjøllefjord	956	261
Mehavn	44	9
Gamvik, Stenvaag og indre Tanen	295	94
Finkongkjeilen	699	215
Berlevaag	540	135
Baadsfjord og Makur	543	134
Syltefjord	1 686	383
Havningberg	1 188	320
Persfjord og Smaaværene	62	19
Vardø By	4 903	1 210
Kiberg	646	210
Kramvik	117	36
Store Ekkerø	80	27
Lille Ekkerø	56	17
Vestre Jakobselv	93	33
Nordvaranger forøvrigt	210	69
Overføres	16 078	4 378

Fiskevær.	Mænd.	Baade og Skøiter.
Overført	16 078	4 378
Vadsø By	367	115
Næsseby	230	80
Bugønæs	68	23
Grændse-Jakobselv	10	3
Sydvaranger forøvrigt	187	50
Ialt	16 940	4 649
Heraf benyttede:		
Alene Garn	52	13
» Line	4 828	1 303
» Snøre (Dybsagn).	1 742	417
baade Garn og andre Redskaber	676	224
baade Line og Snøre	9 642	2 692

Følgende Tabel indeholder Fortegnelse over de under Fisket i de forskellige Fiskevær fremmødte Fartøier.

Fiskevær.	Antal.	Besætning Fører iberegnet.	Drægtighed i Ton.
Loppen Øxfjord	1	6	90
Hasvik Herred	12	60	599
Sandø	2	10	98.45
Rolfso	2	9	103
Ingø	5	24	199.42
Havøsund (Maaso)	5	21	188
Gjæsvær	3	14	131
Kjelvik og Honningsvaagene.	15	4	770
Lebesby og Kjøllefjord	8	50	700
Gamvik og Stenvaag	3	14	130
Finkongkjeilen	5	21	191
Berlevaag	1	5	45
Baadsfjord og Makur	22	93	910
Syltefjord.	28	139	1 381.50
Havningberg	15	72	838
Vardø By	124	621	6 836
Kiberg	5	20	231.69
Vadsø	5	25	218
Bugønæs	2	12	109
Ialt	263	1 290	13 769.06

Politiopsyn førtes af vedkommende Lensmand samt af særskilt ansatte Opsynsbetjente. Naar undtages endel vanlige Gadeuordener og Slagsmaal som Følge af Drukkenskab var Ordenen under Fisket upaa-klageligt.

Der opgives udfærdiget 66 Mulktforelæg, hvoraf 1 for Overtrædelse af Lov af 30te September 1830, 36 for Overtrædelse af Lov af 18de Mai 1860, 21 for Overtrædelse af Lov af 8de April 1890, 6 for Gadeuorden, 1 for Kapning af anden Mands Redskaber, for 1 Mulktforelæg mangler Oplysning om, hvori vedkommende Overtrædelse bestod. Desuden er der til Paataalemyndigheden skeet 4 Indberetninger om ulovlig Brændevins-handel og 1 om ulovlig Handel.

Priserne paa Raaprodukterne varierede mellem Kr. 10,00 til Kr. 19,50 pr. 100 Stk. Torsk.

Kr. 7,00 til Kr. 11,00 pr. Hl. Lever.

» 1,00 - » 25,00 - » Rogn.

» 0,10 - » 0,50 - 100 Stk. Fiskehoveder.

Af den fangede Torsk kan gennemsnitlig regnes 350—1 500 paa 1 Hl. Lever.

Efter de fra Lensmændene og Opsynsbetjentene modtagne Opgaver er der under dette Vinter og Vaarfiske opfisket nedenstaaende Mængde Torsk og Hyse beregnet i Hundreder, Kveite m. v. beregnet i Kilogram samt Lever og Rogn beregnet i Hektoliter, ligesom der opgives solgt nedenanførte Antal Fiskehoveder.

Distrikt.	Torsk.	Hyse.	Hoveder.	Kveite m. v.	Lever.	Rogn.
				Kg.	Hl.	Hl.
Loppen-Øxfjord Herred . . .	96 000	70 000	160 000	20 000	230	10
Altens Fogderi	96 000	70 000	160 000	20 000	230	10
Hasvik Herred	369 000	10 000	369 000	3 500	608	500
Medfjord	65 000	70 000	—	12 600	270	5
Sandø	26 000	20 000	—	—	70	—
Hammerfest Herred forøvrigt .	35 000	—	—	4 000	25	—
Kvalsund Herred	52 000	—	—	—	35	—
Hammerfest By	18 000	4 000	17 000	650	90	16
Rølfssø	108 500	30 000	—	—	1 185	—
Ingø	169 600	88 400	—	63 500	495	—
Havøsund, Maasø	130 000	48 000	—	2 300	172	30
Hjelmsø	20 000	38 000	—	12 000	41	—
Gjæsvær	11 000	5 000	5 000	—	14	—
Skarsvaag	3 100	5 800	—	1 400	6	—
Kjelvik og Homningsvaagene .	409 000	350 000	100 000	12 200	1 018	—
Hammerfest Fogderi . . .	1 416 200	669 200	491 000	112 150	3 029	551

Distrikt.	Torsk.	Hyse.	Hoveder.	Kveite m. v.	Lever.	Rogn.
Lebesby og Kjøllefjord	800 000	60 000	—	—	1 650	130
Mehavn	5 100	—	4 000	—	14	—
Gamvik, Stenvaag, indre Tanen	300 000	—	—	—	600	—
Finkongkjeilen	768 300	31 700	—	—	1 578	—
Berlevaag	190 000	—	50 000	—	380	—
Nasseby	310 000	20 000	—	—	623	—
Tanens Fogderi	2 373 400	111 700	54 000	—	4 845	130
Baadsfjord og Makur	611 000	71 000	110 000	6 200	1 770	—
Syltefjord	1 041 500	282 000	—	2 800	2 723	—
Havningberg	1 088 000	260 000	1 083 000	1 100	2 980	—
Vardø By	6 100 000	2 000 000	4 000 000	7 000	14 000	—
Persfjord og Smaaværene . . .	65 000	8 000	65 000	3 000	140	—
Kiberg	900 000	160 000	800 000	1 000	2 280	—
Kramvik	193 000	20 000	200 000	2 500	430	—
Vardø Fogderi	9 998 500	2 801 000	6 258 000	23 600	24 323	—
Lille Ekkerø	90 000	30 000	80 000	—	280	—
Store Ekkerø	160 000	62 000	160 000	—	460	—
Vestre Jakobselv	224 000	65 000	220 000	—	620	—
Nordvaranger forøvrigt	477 500	121 000	500 000	—	1 314	—
Vardø	850 000	283 000	800 000	—	2 700	—
Bugønæs	114 000	3 000	114 000	—	300	—
Grøndse — Jakobselv	20 000	—	20 000	—	28	—
Sydvaranger forøvrigt	220 500	8 000	220 000	12 000	625	—
Varanger Fogderi	2 156 000	572 000	2 114 000	12 000	6 327	—
Finmarkens Amt	16 040 100	4 223 900	9 077 000	167 750	38 756	691

Af det anførte Antal Torsk og Hyse skal der være forbrugt under Fisket omkring 175 000 hvoraf antagelig 55 700 Torsk. Ifølge de statistiske Opgaver er af det anførte Kvantum Torsk opfisket:

Med Garn	153 000
» Line	11 602 400
» Snøre	4 210 700
» Not	74 000*)
Tilsammen	<u>16 040 100</u>

Fiskeriets samlede Udbytte omsat i Penge er med Fradrag af, hvad der er forbrugt under Fisket, i de indkomne Opgaver over det samlede Udbytte af Vinter og Vaarfisket beregnet til følgende Beløb:

For Altens Fogderi:

Loppen-Øxfjord Herred	Kr.	22 190,00	Kr.	22 190,00
---------------------------------	-----	-----------	-----	-----------

For Hamerfest Fogderi:

Hasvik Herred	Kr.	70 690,50		
Hamerfest Herred:				
Medfjord	Kr.	18 136,00		
Sandø	»	3 825,00		
Herredet forøvrigt	»	4 840,00		
			»	26 801,00
Hamerfest By			»	3 564,00
Kvalsund			»	6 780,00
Maasø Herred:				
Rolfso	Kr.	15 522,50		
Ingø	»	41 740,00		
Havøsund (Maasø)	»	20 794,00		
Hjelmsø	»	4 908,00		
Gjæsvær	»	1 508,00		
			»	84 472,50
Kjelvik Herred:				
Skarsvag	Kr.	526,80		
Herredet forøvrigt	»	71 904,00		
			»	72 430,80
			»	264 738,80
	Lateris	Kr.		286 928,80

*) Næmlig i Kvalsund 30 000 og i Havøsund (Maasø) 44 000.

Transport Kr. 286 928,80

For Tanens Fogderi:

Lebesby Herred Kr. 96 500,00

Tanens Herred:

Mehavn Kr. 748,00

Gamvik, Stenvaag,
indre Tanen . . . » 37 880,00

Finkongkjeilen . . . » 89 190,00

Berlevaag » 22 710,00

» 150 528,00

Næsseby Herred » 50 600,00

» 297 628,00

For Vardø Fogderi:

Vardø Herred:

Baadsfjord og Makur Kr. 86 672,50

Syltefjord » 158 529,00

Havningberg » 163 551,50

Persfjord & Smaa-
værene » 12 657,50

Kiberg » 132 550,00

Kramvik » 33 615,00

Kr. 587 575,50

Vardø By » 1 054 650,00

» 1 642 225,50

For Varanger

Fogderi:

Nordvaranger Herred:

Lille Ekkerø Kr. 12 990,00

Store Ekkerø » 35 900,00

Vestre Jakobselv . . . » 49 320,00

Herredet forøvrigt . . . » 104 241,00

Kr. 202 451,00

Vadsø By Kr. 190 000,00

» 190 000,00

Sydvaranger Herred:

Bugønæs Kr. 20 220,40

Grændse-Jakobselv . . . » 4 894,00

Herredet forøvrigt . . . » 36 972,00

» 62 086,40

» 454 537,40

Kr. 2 681 320,00

De tilsvarende Tal var:

I 1889	Kr. 3 937 100,00
» 1890	» 1 824 900,00
» 1891	» 2 907 900,00
» 1892	» 3 805 545,00
» 1893	» 2 642 468,00

Da Fiskernes Antal udgjorde 16 820 har altsaa Gjennemsnittsfor- tjenesten pr Mand udgjort	Kr. 159,41
mod i 1889	» 215,00
» - 1890	» 99,00
» - 1891	» 131,50
» - 1892	» 128,26
» - 1893	» 125,41

Med Hensyn til den gjennemsnitlige og høieste Mandslot i de for-
skjellige Opsynsdistrikter stiller Forholdet sig saaledes:

Opsynsdistrikt.	Gjen- nem- snitslot.		Opsynsdistrikt.	Gjen- nem- snitslot.	
	Kr.	Høie- stelot.		Kr.	Høie- stelot.
Loppen-Øxfjord	140,00	200,00	Finkongkjeilen	127,59	300
Hasvik Herred	103,00	210,00	Berlevaag	50,00	120
Medfjord	60,00	120,00	Baadsfjord og Makur	200,00	300
Sandø	40,00	80,00	Syltefjord	150,00	300
Hammerfest Herred	20,00	40,00	Havningberg	200,00	340
Kvalsund Herred	30,00	50,00	Persfjord og Smaaværene	204,00	350
Hammerfest By	170,00	200,00	Vardø By	180,00	400
Rolfso	50,00	180,00	Kiberg	202,00	450
Ingø	75,00	150,00	Kramvik	350,16	600
Havsosund (Maaso)	113,00	150,00	Lille Ekkerø	255,00	360
Hjelmsø	29,00	42,00	Store Ekkerø	448,00	650
Gjæsvær	25,00	40,00	Vestre Jakobselv	530,32	600
Skarsvaag	43,50	—	Nordvaranger Herred forøvrigt	469,20	715
Kjelvik & Honnings- vaagene	65,00	150,00	Vadsø By	550,00	1 150
Lebesby Herred	75,00	225,00	Næsseby	220,00	500
Mehavn antagelig	17,00	—	Bugønæs	300,00	500
Gamvik, Stenvaag og in- dre Tanen	121,70	300,00	Grænse—Jakobselv	400,00	500
			Sydvaranger Herred for- øvrigt	208,00	700

Af det anførte opfiskede Kvantum Torsk er ifølge Opgaverne virket til Rundfisk, Rotskjær og Russefisk samt Klipfisk:

Herreder.	Rundfisk.	Rotskjær og Russefisk.	Klipfisk.
	Stk.	Stk.	Stk.
Loppen-Øxfjord	18 000	7 000	71 000
Altens Fogderi	18 000	7 000	71 000
Hasvik Herred	110 000	8 000	241 000
Hammerfest Herred	45 500	3 000	77 500
Hammerfest By	—	—	17 000
Kvalsund Herred	26 000	—	26 000
Maasø Herred	114 200	3 500	308 900
Kjelvik Herred	69 000	50 000	293 000
Hammerfest Fogderi	364 700	64 500	963 400
Lebesby Herred	278 000	50 000	472 000
Tanens Herred	860 000	5 200	395 600
Næsseby Herred	280 000	20 000	—
Tanens Fogderi	1 418 000	75 200	867 600
Vardø Herred	1 585 500	173 000	2 122 000
Vardø By	850 000	100 000	5 150 000
Vardø Fogderi	2 435 500	273 000	7 272 000
Nordvaranger	909 000	40 000	2 500
Vadsø By	560 000	136 000	154 000
Sydvaranger	294 000	25 000	34 000
Varanger Fogderi	1 763 000	201 000	190 500
Finmarkens Amt	5 999 200	620 700	9 364 500
Ialt	15 984 400		

Fisken antages gennemsnitlig af hvert stort Hundrede at have givet 61,4 Kg. Rundfisk og 102,6 Kg Klipfisk.

Af Medicintran opgives tilvirket 4 362 Hl.

hvoraf i Kramvlk . . .	44 Hl.
» - Kiberg . . .	425 »
» - Vardø By . . .	2 900 »
» - Havningsberg . .	310 »
» - Syltefjord . . .	487 »
» - Baadsfjord . . .	172 »
» - Hammerfest By	24 »

4 362 Hl.

I Ærbødighed
N. Prebensen.

Fra
Amtmanden i Finmarkens Amt.

Herved giver jeg mig den Ære at afgive Beretning om 1895 Aars Vinter- og Vaarfiske inden Finmarkens Amt.

For Østfinmarken stødte Lodden under Land i Begyndelsen af April Maaned og forsvandt for de fleste Værs vedkommende omkring Midten af Juni Maaned. Naar undtages Skarsvaag og Kjelvik, hvor Lodde angives at være kommet under Land 22de og 28de Marts og igjen forsvandt efter et Par Dages Forløb, stødte Lodden dette Aar ikke under Land i Vestfinmarken.

I Østfinmarken opgives større Fisketyngde først at have stødt under Land omkring Midten af Mai og forsvandt for enkelte Værs Vedkommende allerede ved Slutten af Mai og for andre Vær omkring Midten af Juni. Fra Lebesby Opsynsdistrikt opgives, at Fisk har været bemærket allerede ved Begyndelsen af Oktober Maaned 1894 og forsvandt omkring den 30te Juni 1895.

For Vestfinmarkens Vedkommende har heller ikke for 1895 noget nævneværdigt Loddefiske fundet Sted. Der opgives dog, at der for Havø-sund har været en Mængde af Godtfisk tilstede i Fjordene fra 15de Marts til Udgangen af April, men forøvrigt er ingen større Fisketyngde formærket.

I Vinteren 1894—1895 har der ogsaa for Kjelvik og Honningsvaagene samt Lebesby og Kjøllefjord foregaaet et ikke saa ubetydeligt Fiske.

Efter de modtagne Opgaver udgjorde Antallet af de under Fisket forulykkede 12.

Tælling af Fiskere, Baade og Fartøier fandt Sted den 15de Mai.

Nedenstaaende Tabel viser Fordelingen af den fiskende Almue og Baadene paa de forskjellige Vær inden Finmarken paa Tællingsdagen.

Fiskevær.	Mænd.	Baade.	Fiskende fra Fartøi.	Udlændinger.
Loppen & Øksfjord	124	48	»	»
Hasvik, Bredvik og Sørvær	204	60	»	»
Galten, Bøle og Aaffjord	94	26	»	»
Kvalsund	248	98	»	»
Medfjord	72	21	»	»
Sandø	120	30	»	»
Hammerfest Herred forøvrigt.	312	131	»	»
Hammerfest By	32	10	»	»
Rølsø	159	50	»	»
Ingø	405	107	»	»
Havøsund, Maasø og Fjordene	597	163	4	»
Hjelmsø	51	18	»	»
Gjæsvær	179	48	4	»
Skarsvaag	33	8	3	»
Helnæs, Kamøvær, Opnan og Repvaag	174	50	»	»
Kjelvik og Honningsvaagene	1 869	470	»	4
Sværholt	89	21	»	»
Kjøllefjord	521	128	64	»
Skjøtningberg	183	43	»	»
Bonæs, Sandfjord og Roren	2	1	»	»
Mehavn	174	41	»	»
Gamvik & Stenvaag	161	39	4	»
Finkongkjeilen og Losvik	472	141	»	11
Berlevaag	189	51	»	»
Baadsfjord og Makur	129	29	»	»
Syltefjord	38	10	»	»
Havningberg & Finviken	400	101	»	»
Vardø By	1 813	506	42	40
Persfjord og Smaaværene	62	21	»	1
Kiberg	818	230	»	359
Kramvik	106	30	»	12
Store Ekkerø	61	20	»	1
Lille Ekkerø	27	8	»	9
Jacobselv, vestre	130	42	»	20
Overføres	10 048	2 800	121	457

Fiskevær.	Mænd.	Baade.	Fiskende fra Fartoi.	Udlæn- dinger.
Overført	10 048	2 800	121	457
Nordvaranger Herred forøvrigt	200	61	»	32
Vadsø By	267	88	»	37
Næsseby	240	85	»	»
Bugønæs	77	28	»	9
Jakobselv, østre	12	3	»	»
Sydvaranger Herred forøvrigt	157	47	»	»
Ialt	11 001	3 112	121	535
Af disse var udrustede:				
med Garn	42	14		
» Line	5 883	1 704		
» Dybsagn	435	107		
» Garn og Line	123	34		
» Line og Dybsagn	1 813	506		
» Alle Redskaber	2 705	747		

Af de paa Tællingsdagen i Finmarken værende Fiskere og Baade var fra:

Hjemsted.	Mænd.	Baade	Hjemsted.	Mænd.	Baade.
Bergen	8	1	Overført	1 151	423
Kristianssund	9	2	Bindalen	6	1
Trondhjem	8	—	Brønø	50	10
Bodø By	243	93	Vægø	10	4
Tromsø By	90	22	Tjøto og Vivelstad . .	46	15
Hammerfest By	107	24	Alstahaug, Stammæs .	128	26
Vardø By	486	220	Herø	94	21
Vadsø By	156	59	Vefsen	15	1
Trondhjems Stifts Land- distrikt	44	2	Næsne og Dønnæs . .	68	13
Overføres	1 151	423	Hemnæs og Korgen .	20	3
			Overføres	1 588	517

Hjemsted.	Mænd.	Baade.	Hjemsted.	Mænd.	Baade.
Overført	1 588	517	Overført	3 740	979
Mo.	12	1	Astafjord og Salangen	484	110
Lurø og Trænen	3	1	Lenvik og Hillesø . . .	369	77
Rodø og Melo	95	24	Balsfjord og Malangen	444	99
Gildeskaal	5	2	Tromsøundet	238	51
Skjerstad	59	11	Karlsø	64	15
Saltdalen.	1	—	Evindevik Sogn	1	—
Bodø Landssogn	2	—	Lyngen og Sørfjorden.	269	67
Folden	19	2	Skjærvø, Nordreisen,		
Stegen og Ledingen. . .	52	10	Kvænangen	675	161
Hammerø	8	1	Loppen—Øksfjord . . .	182	64
Tysfjorden	13	4	Hasvik	122	40
Ofoten	163	35	Alten og Kaafjord . . .	69	12
Lødingen og Hol.	166	43	Talvik	158	36
Vaagen og Gimso	34	11	Hammerfest Landsogn	411	161
Borge og Valberg	48	10	Kvalsund	283	108
Buksnæs og Hol.	36	9	Maasø	466	159
Flakstad og Moskenæs.	25	4	Kjelvik	264	105
Værø og Røst.	1	—	Kistrand	296	76
Hadsel	29	5	Karasjok	11	—
Øksnæs og Langnæs . . .	84	23	Lebesby og Kjøllefjord	100	35
Bø og Molnæs.	10	3	Tanen og Gamvik	387	133
Dverberg og Andenæs . .	71	13	Næsseby og Polmak . . .	322	100
Sortland	53	9	Nordvaranger	372	147
Kvæfjord	154	33	Sydvaranger	456	142
Trondenæs og Sand. . . .	361	80	Vardø Landsogn	283	176
Berg og Torsken.	3	1	Sverige	5	—
Tranø, Dyrø og Sør			Finland	258	—
Reisen.	559	114	Rusland.	271	59
Maalselven og Bardo . . .	86	13	Amerika	1	—
Overføres	3 740	979	Ialt	11 001	3 112

Det tilsvarende Antal Fiskere og Baade paa Tællingsdagen i de 5 foregaaende Aar var:

I 1890.	15 861	Mand,	(hvoraf 695 Udlændinge)	med	4 289	Baade
- 1891.	15 596	»	»	565	—	« 4 123 »
- 1892.	19 383	«	»	768	—	» 5 275 »
- 1893.	15 803	»	»	615	—	» 4 219 »
- 1894.	13 687	»	»	376	—	« 3 740 »

Betræffende de i Finmarkens Fiskevær paa Tællingsdagen værende Kjøbefartøier meddeles saadan Fortegnelse :

Stedernes Navne.	Antal.	Drægtighed.	Samlet Besætning, Fører iberegnet.
<i>a. Efter Hjemsted.</i>			
Christiania	2	122	11
Haugesund	2	155	11
Hardanger	2	93,35	10
Bergen	25	1 620,47	136
Aalesund	15	708	83
Molde	6	293	25
Kristiansund	37	2 519,90	213
Trondhjem	9	420,34	39
Tromsø	8	259	30
Hammerfest	1	25	4
Indherred	3	140,5	15
Fosen	2	86	9
Namdalen	3	106	12
Helgeland	1	36	4
Salten	1	36	4
Senjen og Tromsø	15	566	65
Rusland	2	91,72	9
Ialt	134	7 277,83	680
<i>b. Efter Fiskevær.</i>			
Hasvik, Bredvik og Sorvær	1	45	5
Galten	3	128	14
Opnan, Kamøvær, Helnæs og Repvaag	3	247	20
Medfjord	1	25	4
Sandø	2	129	10
Rolfse	1	40	4
Ingø	13	529,59	57
Havøund	25	1 055	112
Kjelvik og Homningsvaagene	39	2 104	199
Sværholt	2	318	17
Kjøllefjord	20	1 056	99
Mehavn	2	160	12
Overføres	112	5 836,59	553

Stedernes Navne.	Antal.	Drægtighed.	Samlet Besætning, Fører iberegnet.
Overført	112	5 836,59	553
Finkongkjeilen	2	98	10
Berlevaag	2	121,5	11
Syltefjord	2	110	11
Havningberg	1	121	8
Vardø By	10	659,47	56
Kiberg	5	331,72	31
Ialt	134	7 278,28	680

I de anførte Opgaver er medtaget de Fartøier, som med fuld Last havde forladt Finmarken, forinden Tællingen fandt Sted.

Med Hensyn til den samlede Deltagelse i Fisket tillader jeg mig at henvise til nedenstaaende Tabel, hvilken indeholder Oplysning om Antallet af Fiskere og Baade samt Skøiter, som for kortere eller længere Tid tog Del i Loddefisket i de forskellige Vær:

Fiskevær.	Mænd.	Baade og Skøiter.
Loppen—Øxfjord	124	48
Hasvik Herred	496	138
Medfjord	113	33
Sandø	54	17
Kvalsund	248	98
Hammerfest Herred	312	131
Hammerfest By	200	70
Rolfso	159	50
Ingø	405	107
Havøund (Maaso).	597	163
Hjelmsø	140	40
Gjæsvær	362	93
Skarsvaag	41	10
Kjelvik og Honingsvaagene	2 244	612
Lebesby og Kjøllefjord	1 000	329
Overføres	6 495	1 939

Fiskevær.	Mænd.	Baade og Skøiter.
Overført	6 495	1 939
Mehavn	88	22
Gamvik og Stenvaag	587	135
Tanens indre Distrikt	285	102
Finkongkjeilen	619	179
Berlevaag	720	180
Baadsfjord og Makur	130	30
Syltefjord	120	29
Havningberg	720	173
Persfjord og Smaaværene	62	21
Vardø By	3 104	801
Kiberg	1 163	330
Kramvik	109	31
Store Ekkerø	70	20
Lille Ekkerø	27	8
Vestre Jakobselv	130	42
Nordvaranger Herred forøvrigt	203	61
Vadsø By	267	88
Næsseby	240	85
Bugønæs	77	28
Grønsejakobselv	12	3
Sydvaranger forøvrigt	156	47
Ialt	15 384	4 354

Heraf benyttede:

	Mænd.	Baade og Skøiter.
Alene Garn	82	22
» Line	7 541	1 769
» Snøre (Dybsagn)	113	21
Baade Garn og andre Redskaber	833	202
» Line og Snøre	6 815	2 340

Følgende Tabel indeholder Fortegnelse over de under Fisket i de forskellige Fiskevær fremmødte Fartøier:

Fiskevær.	Antal.	Besætning Fører iberegnet.	Drægtighed i Ton.
Loppen—Øksfjord	2	14	540
Hasvik Herred	3	15	124
Medfjord	1	4	25
Sandø	3	15	176,45
Rolfso	2	9	102
Ingø	12	53	490,19
Havøsund (Maasø)	3	12	60
Hjelmsø.	2	10	106
Gjæsvær	7	32	284
Skarsvaag	2	4	120
Kjelvik og Honningsvaagene . . .	48	249	2 639
Lebesby og Kjøllefjord	36	160	2 034
Mehavn	4	22	241
Gamvik og Stenvaag	11	53	486
Finkongkjeilen	7	33	312
Berlevaag	15	75	560
Syltefjord	5	28	270
Havningberg.	11	59	696
Vardø By	90	481	5 605
Kiberg	11	56	677,31
Ialt	275	1 384	15 547,95

Politiopsyn førtes af vedkommende Lensmænd samt af særskilt ansatte Opsynsbetjente.

Naar undtages endel vanlige Gadeordener og Slagsmaal som Følge af Drukkenskab, var Ordenen under Fisket upaaklagelig.

Der opgives udfærdiget 34 Mulktforelæg, hvoraf 21 for Overtrædelse af Lov af 18de Mai 1860, 8 for Overtrædelse af Lov af 8de April 1890, 4 for Gadeordenen og 1 for ulovlig Udros.

Priserne paa Raaprodukterne varierede mellem

Kr. 9,00 — Kr. 25,00 pr. 100 Stkr. Torsk.

» 7,00 — » 30,00 - hl. Lever.

» 5,00 — » 10,00 - - Rogn.

» 0,10 — » 0,50 pr. 100 Stkr. Fiskehoveder.

Af den fangede Torsk kan regnes fra 450—1 200 Stykker paa 1 hl. Lever.

Efter de fra Lensmændene og Opsynsbetjentene modtagne Opgaver er der under dette Vinter- og Vaarfiske opfisket nedenstaaende Mængde Torsk og Hyse beregnet i Hundreder, Kveite m. V. beregnet i Kilogram samt Lever og Rogn beregnet i Hektoliter, ligesom der opgives solgt nedenanførte Antal Fiskehoveder.

Distrikter.	Torsk.	Hyse.	Hoveder.	Kveite m. V. Kg.	Lever. hl.	Rogn. hl.
Loppen—Øxfjord Herred	106 400	20 000	70 000	6 000	178	4
Altens Fogderi .	106 400	20 000	70 000	6 000	178	4
Hasvik Herred	394 000	8 000	402 000	3 500	460	200
Medfjord	43 000	40 000	—	3 100	111	8
Sandø	34 000	1 000	—	—	34	—
Hammerfest Herred for- øvrigt.	75 000	10 000	—	5 000	120	—
Kvalsund Herred	70 000	—	—	—	100	—
Hammerfest By	56 000	—	—	6 400	42	—
Rolfsø	79 500	30 000	20 000	2 200	106	15
Ingø	83 700	21 000	—	34 800	166	—
Havø Sund, Maasø	135 000	10 000	—	—	140	40
Hjelmsø	18 600	5 000	—	12 000	26	—
Gjæsvær	75 000	10 000	15 000	11 500	144	—
Skarsvaag	15 200	6 156	14 000	4 800	29,5	—
Kjelvik og Honingsvaagene	1 353 000	202 000	650 000	—	2 252	—
Hammerfest Fogderi	2 432 000	343 156	1 101 000	83 300	3 730,5	263

Distrikter.	Torsk.	Hyse.	Hoveder.	Kveite m. V. Kg.	Lever hl.	Rogn hl.
Lebesby og Kjøllefjord	1 390 000	80 000	100 000	—	1 817,5	50
Mehavn	17 500	8 700	15 000	2 050	45	—
Gamvig, Stenvaag	205 000	20 000	—	7 200	376	—
Indre Tanen	249 000	—	—	—	332	—
Finkongkjeilen	544 000	102 000	—	—	635	—
Berlevaag	290 000	25 000	—	—	490	—
Næsseby Herred.	22 000	7 000	—	—	30	—
Tanens Fogderi	2 717 500	242 700	115 000	9 250	3 725,5	50
Baadsfjord og Makur	115 000	2 000	—	—	230	—
Syltefjord	42 700	5 500	15 000	—	73	—
Havningberg	461 000	64 000	461 000	—	832	—
Vardø By	2 558 000	522 860	2 300 000	—	4 000	—
Persfjord og Smaaværene	4 500	2 000	4 000	700	7	—
Kiberg	935 000	230 000	935 000	3 000	1 375	—
Kramvik	100 000	20 500	120 000	1 000	120	—
Vardø Fogderi	4 216 200	846 860	3 835 000	4 700	6 637	—
Lille Ekkerø	5 000	21 000	24 000	—	26	—
Store Ekkerø	19 000	65 000	60 000	—	70	—
Vestre Jakobselv	20 300	33 800	30 000	600	51,5	1
Nordvaranger forøvrigt	32 000	175 000	180 000	—	162	—
Vadsø By	39 000	90 000	39 000	—	121	—
Bugønæs	8 000	2 000	8 000	—	18	—
Grænse Jacobselv	5 000	—	4 000	—	7	—
Sydvaranger forøvrigt	59 000	5 500	60 000	2 800	90	—
	187 300	392 300	405 000	3 400	545,5	1
Finmarkens Amt	9 659 400	1 845 016	5 526 000	106 650	14 816,5	318

Af det anførte Antal Torsk og Hyse skal der være forbrugt under Fisket omkring 155 000, hvoraf antagelig 77 800 Torsk.

Ifølge de statistiske Opgaver er af det anførte Kvantum Torsk opfisket:

med Garn . . .	228 000
» Line . . .	9 128 400
» Snøre . . .	233 000
» Not . . .	70 000
	<hr/>
	9 659 400

Fiskeriets samlede Udbytte omsat i Penge er med Fradrag af, hvad der er forbrugt under Fisket, i de indkomne Opgaver over det samlede Udbytte af Vinter og Vaarfisket beregnet til følgende Beløb:

For Altens Fogderi:

Loppen — Øxfjord Herred Kr. 19 264,00

For Hammerfest Fogderi:

Hasvik Herred Kr. 72 606,00

Hammerfest Herred:

Medfjord	Kr. 8 677,00	
Sandø	» 3 672,00	
Herredet forøvrigt	» 10 215,00	
	<hr/>	» 22 564,00
Kvalsund		» 9 000,00
Hammerfest By		» 10 620,00

Maasø Herred:

Rolfse	Kr. 12 533,00	
Ingø	» 19 435,80	
Havøsund (Maasø)	» 17 855,00	
Hjelmse	» 3 463,00	
Gjæsvær	» 15 641,00	
	<hr/>	» 68 927,80

Kjelvik Herred:

Skarsvaag	Kr. 2 767,90	
Herredet forøvrigt	» 228 912,00	
	<hr/>	» 231 679,90
		<hr/>
		» 415 397,70
	Lateris Kr.	434 661,70

Transport Kr. 434 661,70

For Tanens Fogderi:

Lebesby Herred Kr. 208 027,50

Tanens Herred:

Mehavn Kr. 3 985,50

Gamvik og Stenvaag . » 31 825,00

Indre Tanen » 37 522,50

Finkongkjeilen . . . » 78 005,00

Berlevaag » 39 300,00

————— Kr. 190 638,00

Næsseby Herred » 3 480,00

» 402 145,50

For Vardø Fogderi:

Vardø Herred:

Baadsfjord og Makur . Kr. 20 375,00

Syltefjord » 7 503,86

Havningberg » 74 556,80

Persfjord og Smaaværene » 1 160,00

Kiberg » 153 560,00

Kramvik » 20 280,00

————— Kr. 277 435,66

Vardø By » 493 027,00

» 770 462,66

For Varanger

Fogderi:

Nordvaranger Herred:

Lille Ekkerø Kr. 1 456,00

Store Ekkerø » 6 079,00

Vestre Jakobselv . . » 4 810,00

Herredet forøvrigt . . » 13 422,00

————— Kr. 25 767,00

Vadsø By » 14 845,00

Sydvaranger Herred:

Bugønæs Kr. 1 420,00

Grænse Jakobselv . . » 840,00

Herredet forøvrigt . . » 12 179,00

————— » 14 439,00

» 55 051,00

Ialt Kr. 1 662 320,86

De tilsvarende Tal var:

i 1890.	Kr. 1 824 900,00
- 1891.	» 2 907 900,00
- 1892.	» 3 805 545,00
- 1893.	» 2 642 468,00
- 1894.	» 2 681 320,00

Da Fiskernes Antal udgjorde 15 384 har altsaa Gjennemsnitsfor-
tjenesten pr. Mand udgjort

	Kr. 110,59
mod i 1890	» 99,00
» - 1891	» 131,50
» - 1892	» 128,26
» - 1893	» 125,41
» - 1894	» 159,41

Med Hensyn til den gennemsnitlige og høieste Mandslot i de for-
skjellige Opsynsdistrikter stiller Forholdet sig saaledes :

Opsynsdistrikt.	Gjen- nem- snitslot.	Høie- ste Lot.	Opsynsdistrikt	Gjen- nem- snitslot.	Høie- ste- Lot.
Loppen—Øxfjord	130	150	Finkongkjeilen	124. ⁴⁰	220
Hasvik Herred	222	—	Berlevaag	60	200
Medfjord	50	110	Baadsfjord og Makur . . .	147. ⁰⁵	200
Sandø	45	100	Syltefjord	150	280
Hammerfest Herred.	35	50	Havningberg	170	300
Kvalsund	40	50	Persfjord & Smaaværene . .	19	60
Hammerfest By	50	80	Vardø By	200	400
Rolfsø	62	120	Kiberg	132	400
Ingø	40	120	Kramvik	218. ⁰⁷	300
Havøsund	80	150	Lille Ekkerø	50	60
Hjelmsø	25	36	Store Ekkerø	86	150
Gjæsvær	50	150	Vestre Jakobselv	36	80
Skarsvaag	80	150	Nordvaranger Herred forøvrigt	66	130
Kjelvik og Homningsvaagene	95	250	Vadsø By	70	400
Lebesby og Kjøllefjord . . .	50	350	Næsseby	15	50
Mehavn	50	90	Bugønæs	20	30
Gamvik, Stenvaag	54. ²⁹	200	Grændse Jakobselv	90	—
Tanens indre Distrikt	131. ⁰⁵	300	Sydvaranger Herred forøvrigt	78	130

Af det anførte opfiskede Kvantum Torsk er ifølge Opgaverne virket til Rundfisk, Rotskjær og Russefisk samt Klipfisk.

Herreder.	Rundfisk.	Rotskjær og Russefisk	Klipfisk.
	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Loppen—Øxfjord	35 000	1 000	66 000
Altens Fogderi:	35 000	1 000	66 000
Hasvik Herred	300 000	13 000	71 000
Hammerfest Herred	65 000	2 600	78 400
Kvalsund Herred	50 000	—	15 000
Hammerfest By.	16 000	20 000	20 000
Maasø Herred	227 400	16 400	144 500
Kjelvik Herred	406 700	—	960 500
Hammerfest Fogderi:	1 065 100	52 000	1 289 400
Lebesby Herred	600 000	14 000	776 000
Tanens Herred	655 900	3 800	643 700
Næsseby Herred	14 000	4 000	—
Tanens Fogderi:	1 269 900	21 800	1 419 700
Vardø Herred	930 200	38 800	663 900
Vardø By.	664 000	—	1 879 000
Vardø Fogderi:	1 594 200	38 800	2 542 900
Nordvaranger Herred	60 700	15 300	—
Vadsø By.	36 000	—	3 000
Sydvaranger Herred	60 300	10 500	—
Varanger Fogderi:	157 000	25 800	3 000

Ialt 9 581 600

Fisken antages gennemsnitlig af hvert stort Hundrede at have givet
58,4 Kg. Rundfisk og 102,8 Kg. Klipfisk.

Af Medicintran opgives tilvirket 3 286 hl.

hvoraf i Kiberg	260 hl.
— - Vardø By	1 324 »
— - Havningberg	206 »
— - Syltefjord	12 »
— - Baadsfjord og Makur	26 »
— - Berlevaag	130 »
— - Finkongkjeilen	20 »
— - Gamvik	140 »
— - Lebesby og Kjøllefjord	520 »
— - Kjelvik og Honningsvaagene	588 »
— - Gjæsvær	11 »
— - Ingø	10 »
— - Hammerfest By	5 »
— - Hasvik Herred	61 »

3 286 hl.

I Ærbødighed

N. Prebensen.

Fra
Amtmanden i Finmarkens Amt.

Herved har jeg den Ære at afgive Indberetning om Udbyttet af dette Amts Sommer- og Høstfiske samt af Haakjærringfangsten og øvrige Ishavsekspeditioner m. v. i Aaret 1895.

Sommer- og Høstfisket efter Sei, Torsk m. v.

Efter Sammendrag af de fra Lensmændene indkomne Opgaver er der i Sommeren og Høsten 1895 opfisket:

a.	Torsk, Sei, Kveite, Flyndre, Hyse, Uer m. v. solgt i raa eller saltet Tilstand til Russerne for 26 413 Matter Mel (Matten veier ca. 144 Kg.) som efter dets Pris ved Salg til Almuen er ansat til	
		Kr. 358 771,00
b.	75 100 kg. Rotskjær som angives udbragt til . . . »	18 207,50
c.	717 890 kg. tør Sei af alle Størrelser udbragt til . . . »	154 490,50
d.	Forskjellige Fiskevarer, saasom Torsk, Hyse, Sei solgt i raa Tilstand til de norske Handelsmænd eller til Russerne mod andre Varer end Mel, Rundfisk og Titling fra Høstfisket, Uer, Lax fanget ved Kysten m. v. udbragt til en Pengeværdi af . . . »	322 014,55
e.	20 961 hl. Lever udbragt til »	223 482,86

Kr. 1 076 966,41

Den tilsvarende Sum var i 1894 Kr. 1 380 974,00, i 1893 Kr. 1 629 549,00, i 1892 Kr. 1 647 905,00, i 1891 Kr. 1 659 642,00, og i 1890 Kr. 1 139 388,00.

For de forskjellige Distrikter inden Amtet stiller Udbyttet af dette Fiske sig saaledes, som efterstaaende Tabel udviser:

Distrikt.	a. Raafisk.			b. Rotskjær.			c. Tørret Sei.			d. Torsk, Fiske- varer (se foranLitra d) Værdi Kr.	Heraf Lax og Sørret.		e. Lever.			Ialt.
	Antal Matter Mel.	Pris pr. Matte.	Værdi Kr.	Antal Kg.	Pris pr. 20 Kg.	Værdi Kr.	Antal Kg.	Pris pr. 20 Kg.	Værdi Kr.		Antal Kg.	Værdi Kr.	Antal hl.	Pris pr. hl.	Værdi Kr.	
Talvik . . .	850	13,00	11 050,00	13 000	5,00	3 250,00	140 000	3,00	21 000,00	11 050,00	1 600	1 100	900	9,00	8 100,00	54 450,00
Alten . . .	—	—	—	2 000	6,00	600,00	30 000	3,00	4 500,00	2 656,00	1 570	1 256	120	7,50	900,00	8 656,00
Løppen & Øx- fjord . . .	642	14,00	8 988,00	2 500	4,00	500,00	10 000	2,50	1 250,00	2 000,00	214	107	356	8,00	2 848,00	15 586,00
Hasvik . . .	2 116	13,00	27 508,00	3 000	5,00	750,00	86 000	3,50	15 050,00	9 000,00	5 000	5 000	1 800	10,00	18 000,00	70 308,00
Hammerfest Herred . . .	2 800	12,00	33 600,00	5 000	5,00	1 250,00	50 000	2,50	62 500,00	9 000,00	2 000	1 600	4 200	7,00	29 400,00	135 750,00
Hammerfest By	300	12,00	3 600,00	—	—	—	30 000	2,50	3 750,00	7 000,00	—	—	300	7,00	2 100,00	16 450,00
Kvalsund . .	1 500	12,00	18 000,00	2 000	5,00	500,00	210 000	2,50	26 250,00	2 300,00	180	120	1 400	7,00	9 800,00	56 850,00
Maasø*) . .	5 030	15,00	75 450,00	14 000	4,00	2 800,00	121 000	2,50	15 150,00	10 320,00	400	320	3 800	10,00	38 000,00	141 720,00
Repvaag . .	2 225	15,00	33 375,00	—	—	—	2 040	2,25	229,50	7 065,00	—	—	2 138	12,00	25 656,00	66 325,50
Kjelvik Her- red forøvrigt	1 035	15,00	15 525,00	1 600	5,00	400,00	—	—	—	13 833,40	—	—	380	15,00	5 700,00	35 458,40
Kistrand . .	611	15,00	9 165,00	5 700	5,50	1 567,50	11 400	2,25	1 282,50	6 703,50	275	240	260	9,50	2 470,00	21 188,50
Lebesby & Kjøllefjord .	1 400	12,00	16 800,00	15 000	5,00	3 750,00	10 000	2,00	1 000,00	10 000,00	1 300	1 040	800	10,00	8 000,00	39 550,00
Berlevaag . .	600	13,33	8 000,00	—	—	—	—	—	—	12 000,00	—	—	300	11,00	3 300,00	23 300,00
Tanens Her- red forøvrigt	1 150	12,00	13 800,00	8 000	5,00	2 000,00	—	—	—	20 000,00	5 000	4 900	600	10,00	6 000,00	41 800,00
Næsseby . .	300	14,00	4 200,00	1 000	4,00	200,00	2 000	3,00	300,00	500,00	—	—	200	9,00	1 800,00	7 000,00

Nordvaran- ger	1 689	14,00	23 646,00	—	—	—	4 450	2,50	578,50	3 800,50	—	—	432	14,00	6 048,00	34 073,00
Sydvaranger .	1 074	14,00	15 036,00	1 200	6,00	360,00	11 000	3,00	1 650,00	19 246,00	16 281	13 034	480	9,00	4 320,00	40 612,00
Vadsø By . .	350	14,00	4 900,00	1 000	5,00	250,00	—	—	—	600,00	—	—	140	14,00	1 960,00	7 710,00
Kiberg . . .	868	14,00	12 152,00	—	—	—	—	—	—	6 948,00	—	—	550	18,00	9 900,00	29 000,00
Vardø Herred forøvrigt . .	1 123	12,00	13 476,00	100	6,00	30,00	—	—	—	27 060,00	100	100	281	16,00	4 496,00	45 062,00
Vardø By . .	750	14,00	10 500,00	—	—	—	—	—	—	140 932,15	—	—	1 278 246	23,50 18,91	34 684,86	186 117,01
Ialt	26 413		358 771,00	75 100		18 207,50	717 890		154 490,50	322 014,55	33 920	28 811	20 961		223 482,86	1 076 966,41

*) I Maasø er under Sommerfisket saltet til Klipfisk til 372 000 Kg. til en Værdi af Kr. 37 200,00, der ikke er medtaget her.

Med Hensyn til Deltagelsen i Sommer- og Høstfisket for 1895 tillader jeg mig at henvise til nedenstaaende Tabel, der ogsaa udviser Gjennemsnittslot og høieste Lot i de forskjellige Distrikter.

Distrikt.	Deltagere.		Gjennemsnittslot.		Høieste Lot.	
	Ialt.	Heraf ikke hjemmehørende i Distriktet.	For Hjem-folket Kr.	For Fremmede Kr.	For Hjem-folket Kr.	For Fremmede Kr.
Alten Herred	100	—	50,00	—	80,00	—
Talvik do.	850	100	65,00	25,00	180,00	30,00
Loppen—Øxfjord Herred	130	20	130,00	40,00	—	—
Altens Fogderi	1 080	120				
Hasvik Herred	636	484	70 00	120,00	180,00	172,00
Hammerfest Herred	796	440	150,00	200,00	200,00	300,00
Hammerfest By	143	96	150,00	100,00	300,00	120,00
Kvalsund Herred	350	60	160,00	160,00	200,00	200,00
Maasø Herred	2 300	1 880	77,50	77,50	300,00	250,00
Repvaag i Kjelvik Herred	218	200	280,00	300,00	350,00	400,00
Kjelvik Herred forøvrigt	275	90	140,00	130,00	180,00	160,00
Kistrands Herred	300	14	70,00	70,00	120,00	110,00
Hammerfest Fogderi	5 018	3 264				
Lebesby & Kjøllefjord	640	300	70,00	50,00	600,00	300,00
Berlevaag i Tanens Herred	204	70	60,00	90,00	100,00	200,00
Tanens Herred forøvrigt	549	56	74,00	95,00	120,00	160,00
Næsseby Herred	180	60	50,00	16,00	70,00	25,00
Tanens Fogderi	1 573	486				
Nordvaranger Herred	375	40	90,86	90,86	250,00	—
Sydvaranger do.	358	—	110,00	—	350,00	—
Vadsø By.	120	—	64,25	—	120,00	—
Varanger Fogderi	853	40				
Kiberg i Vardø Herred	950	832	100,00	30,00	200,00	300,00
Vardø Herred forøvrigt	468	320	130,00	95,00	250,00	200,00
Vardø By.	1 400	900	200,00	100,00	400,00	300,00
Vardø Fogderi	2 818	2 052				
Finmarkens Amt 1895	11 342	5 962				
Do. » 1894	12 158	6 779				
Do. » 1893	13 466	8 136				
Do. » 1892	12 688	7 300				
Do. » 1891	10 953	5 937				

Russiske Fiskerbaade deltog ikke i Sommerfisket fra noget Vær med Undtagelse af Kiberg, hvor der henlaa delvis indtil 27de Juni 90 Baade og Snekker med en samlet Besætning af 350 Mand, der havde en Fangst af ca. 15 000 Stykker Torsk og 5 000 Stykker Hyse. Under Laxe-fisket i Sydvaranger har i 1895 deltaget 21 «Skoltelapper» med en Gjennemsnitslot af Kr. 30,00 eller tilsammen Kr. 630,00.

Den gennemsnitlige Mandslot under Sommerfisket udgjorde Kr. 109,00 for Hjemfolket og ca. Kr. 105,00 for Fremmede.

I Tuskhandelen med Russerne betales 20 Kg. Rugmel med fra 5—30 Kg. stor Kveite fra 10—40 Kg. smaa Kveite, fra 25—80 Kg. Torsk og Uer, fra 25—80 Kg. Flyndre, fra 48—100 Kg. Hyse, fra 35—100 Kg. Sei og fra 50—80 Kg. Stenbit og Brosme.

De vexlende Priser beror væsentlig paa Tilstrømningen af Kjøbefartøier, men ogsaa for en Del paa Fiskenes forskjellige Størrelse.

Under dette Fiske forulykkede ingen Mand.

B. Sildefisket.

- a. Fedsildfiske har i afvigte Sommer og Høst ikke foregaaet inden noget Herred inden Amtet.
- b. Vaarsildfiske har heller ikke i afvigte Sommer og Høst foregaaet inden noget Herred i Amtet.

C. Haakjærringfisket.

Deltagelsen i og Udbyttet af dette Fiske vil erfares af nedenstaaende Opgave, der tillige viser Værdien efter den for Mandskabets Part bestemte Pris:

Hjemsted.	Baade.		Fartøier.			Opfisket Lever hl.	Værdi Kr.
	Antal.	Besætning.	Antal.	Drægtighed Ton.	Besætning.		
Hasvik Herred	3	17	»	»	»	105	1 050,00
Hammerfest By	»	»	5	115	31	2 279	26 057,00
Berlevaag i Tanen Herred .	4	»	»	»	»	200	2 200,00
Vardø By	25	100	»	»	»	982	13 136,00
	»	»	16	149	56	1 994	27 770,00
Ialt	32	133	21	264	87	5 560	70 213,00
Mod i 1894	10	32	11	227	48	2 944	29 437,00
» i 1893	14	18	10	204	45	2 616	26 564,00
» i 1892	12	36	10	177	47	2 125	22 958,00
» i 1891	9	20	9	184	39	2 207	25 110,00

Baadenes Udbytte fordeltes for Hasvik Herreds vedkommende saaledes, at Baadeierne fik 1 Mandspart af Fangsten for Baad og Udrustning og Mandskabet Resten til ligelig Deling. For Berlevaags vedkommende fik Baadeierne $\frac{1}{5}$ og Mandskabet $\frac{4}{5}$ til Fordeling. I Vardø fik Baadeierne $\frac{1}{4}$ og Mandskabet $\frac{3}{4}$ af Fangsten.

Udbyttet af Fartøierne fordeltes for Hammerfests Vedkommende saaledes, at Rederiet erholdt $\frac{2}{3}$ for Fartøi, Proviant og øvrig Udrustning og Mandskabet $\frac{1}{3}$. For Vardø erholdt Rederiet $\frac{1}{3}$ og Mandskabet, der holder sig selv Kost, $\frac{2}{3}$ til Fordeling. Lønningsbetingelserne for Skipperen er heller ikke nu opgivet.

Den gennemsnitlige Mandslot anslaaes for Hammerfest til ca. Kr. 280,00 mod i 1894 til ca. Kr. 206, i 1893 til Kr. 236,00, i 1892 Kr. 171,00 og i 1891 til Kr. 242,00, for Berlevaag Kr. 110,00 mod i 1894 til ca. Kr. 58,00, for Hasvik Kr. 52,50 og for Vardø for Baadfiskerne Kr. 98,50 samt for Fartøibesætningen ca. Kr. 331,00 mod i 1894 til ca. Kr. 303,00, i 1893 Kr. 124,00, i 1892 Kr. 114,00 og i 1891 Kr. 143,00.

Fartøiernes Bruttoudbytte pr. Ton udgjorde for Hammerfest Kr. 151,00 mod i 1894 ca. Kr. 80,00, i 1893 Kr. 90,00, i 1892 Kr. 115,00 og i 1891 Kr. 135,00.

I Vardø udgjorde Fartøiernes Bruttoudbytte pr. Ton ca. Kr. 62,00 mod i 1894 Kr. 36,00, i 1893 Kr. 114,00, i 1892 Kr. 67,00 og i 1891 Kr. 60,00.

Fangsten dreves for Hammerfests vedkommende som tidligere udenfor Kysten og dels under Jan Mayn og Spitsbergen og for Vardøs Vedkommende paa Bankerne i Nord for Vardø og under Spitsbergen. For Berlevaag dreves Fangsten formentlig som tidligere paa Tanadybet 2 à 3 Mil fra Land, medens Fangsten for Hasvik Herred dreves mellem Sørvær og Loppen.

Fangstredskabet var paa samtlige Steder den almindelige Haakjærringjuks (Dybsagn).

Ingen Mand forulykkede, ligesom der heller ikke indtraf noget Forlis.

D. Fangst efter Hvalros, Kobbe m. v. i Polaregnene.

Denne Fangst dreves i 1895 fra Hammerfest med 18 Fartøier, drægtige 739 Ton, med en Besætning af 183 Mand, fra Vardø med 1 Fartøi drægtig 43 Ton med 11 Mands Besætning.

Udbyttet udgjorde efter de for Mandskabets Part betalte Priser:

For Hammerfest	Kr. 106 839,00
» Vardø	» 7 408,00

Ialt Kr. 114 247,00

Udbyttet fordeltes saaledes, at Rederiet for Fartøi og Udrustning fik $\frac{2}{3}$ og Mandskabet $\frac{1}{3}$ til Deling. Om Aflønningen for Fører og Harpuner er ingen Oplysning meddelt.

Den gjennemsnitlige Mandslot udgjorde for Hammerfest ca. Kr. 195,00 og for Vardø Kr. 224,00 mod Kr. 161,00 i 1894, Kr. 157,00 i 1893, Kr. 181,00 i 1892, Kr. 158,00 i 1891 og Kr. 165,00 i 1890.

Redernes Bruttofortjeneste pr. Ton udgjorde for Hammerfest Kr. 96,00 og for Vardø ca. Kr. 115,00 mod Kr. 80,00 i 1894, Kr. 77,00 i 1893, Kr. 87,00 i 1892, ca. Kr. 78,00 i 1891 og Kr. 87,00 i 1890.

Fangsten, der som tidligere er drevet under Spitsbergen, gav et Udbytte af 57 Hvalros, 16 315 Stykker Kobber, 83 Bjørne, 14 Rensdyr samt 254 Kg. Dun.

Ingen Mand forulykkede, ligesom der heller ikke indtraf noget Forlis.

E. Hvalfangst.

I 1895 fangedes fra Dampskib:

Loppen Øxfjord Herred	24	Hval til Værdi	Kr.	14 400,00
Hasvik do.	69	» » »	»	103 500,00
Maasø do.	154	» » »	»	150 000,00
Tanen do.	109	» » »	»	109 000,00
Sydvaranger do.	114	» » »	»	68 400,00
Vardø Herred forøvrigt	182	» » »	»	218 400,00

652 Hval til Værdi Kr. 663 700,00

Desuden ilanddrevet eller

dræbt paa anden Maade » » » » » —»—

Ialt 652 Hval til Værdi Kr. 663 700,00

I 1894 fangedes	883	Hval til Værdi	Kr.	800 070,00
I 1893 »	1 252	» » »	»	1 466 700,00
I 1892 »	1 083	» » »	»	1 168 000,00
I 1891 »	639	» » »	»	776 200,00
I 1890 »	581	» » »	»	686 100,00

Nedenstaaende Tabel viser det samlede i Handelen komne Bruttoudbytte af dette Amts Fiskerier, Expeditioner til Ishavet m. v. i Aarene 1886—1895.

	1895	1894	1893	1892	1891	1890	1889	1888	1887	1886
	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.
Vinter- og Vaarfisket	1 701,3	2 681,3	2 549	3 805,8	2 907,9	1 824,9	3 937,1	1 782	1 703	1 442
Sommer- og Høstfisket	1 117,1*)	1 426,9	1 629,5	1 647,9	1 659,6	1 139,4	1 321,2	1 056	932,9	1 072
Fedsildfisket	—	11,1	—	—	—	0,2	31,2	2,6	4,3	13
Vaarsildfisket	—	34	5,2	5,8	10	11,6				
Haakjærringfisket	70,2	29,4	26,5	22,9	25,1	22,7	15,5	37,3	40,5	39,5
Ishavsexpedition	114,2	105,7	116,2	137,7	125,2	131,2	103,4	123	179,2	89,5
Hvalfangsten	663,7	800	1 466,7	1 168	776,2	686	756	726	824,9	506
	3 666,5	5 088,4	5 793,1	6 788,1	5 504	3 816	6 164,4	3 726,9	3 684,8	3 162

*) Heri indbefattet Værdien af den under Sommerfisket i Maasø til Klipfisk tilvirkede Torsk.

I Ærbødighed

N. Prebensen.

Indholdsfortegnelse for 1895.

	Side.
Østlandsfisket 1894—95	1
Vaarsildfisket 1895	51
Det vestlandske Vaartorskefiskeri 1895	84
Bemærkninger vedkommende Østlands- og Vestlandsfiskerierne	107
Drivning efter Sild m. m. i Nordsøen	114
Lofotfiskeriet 1895	117
Makrelfiskeriet i de sidste Aar, navnlig Høstmakrelfisket i Nordsøen 1895	215
Beretning fra Fiskeriinspektør Wallem om hans Virksomhed i 1895	221
Do. fra fhv. Fiskeriinspektør Dahl om hans Virksomhed i samme Tidsrum	232
Do. fra Fiskeriinspektør Sørensen om hans Virksomhed i Tiden fra 1ste November 1894 til 31te December 1895	241
Do. fra Fiskeriinspektør Sørensen om hans Reise til England m. v. i 1895	246
Do. fra Amtmanden i Finmarkens Amt om Sommer- og Høstfisket m. v. 1894	251
Do. fra Amtmanden i Finmarkens Amt om Vaar- og Vinterfisket 1894	260
Do. fra Amtmanden i Finmarkens Amt om Vaar- og Vinterfisket 1895	274
Do. fra Amtmanden i Finmarkens Amt om Sommer- og Høstfisket m. v. 1895	289

Index of Subjects

1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7
8	8
9	9
10	10
11	11
12	12
13	13
14	14
15	15
16	16
17	17
18	18
19	19
20	20
21	21
22	22
23	23
24	24
25	25
26	26
27	27
28	28
29	29
30	30
31	31
32	32
33	33
34	34
35	35
36	36
37	37
38	38
39	39
40	40
41	41
42	42
43	43
44	44
45	45
46	46
47	47
48	48
49	49
50	50
51	51
52	52
53	53
54	54
55	55
56	56
57	57
58	58
59	59
60	60
61	61
62	62
63	63
64	64
65	65
66	66
67	67
68	68
69	69
70	70
71	71
72	72
73	73
74	74
75	75
76	76
77	77
78	78
79	79
80	80
81	81
82	82
83	83
84	84
85	85
86	86
87	87
88	88
89	89
90	90
91	91
92	92
93	93
94	94
95	95
96	96
97	97
98	98
99	99
100	100

